

Denne publikasjonen er en rapport fra Det felles forskningssenter, Europakommisjonens vitenskaps- og kunnskapstjeneste. Målet med rapporten er å gi kunnskapsbasert vitenskapelig støtte til utformingen av europeisk politikk. De vitenskapelige dataene er ikke et uttrykk for Europakommisjonens politiske standpunkt. Verken Europakommisjonen eller personer som opptrer på Kommisjonens vegne, er ansvarlig for eventuell bruk av denne publikasjonen. Brukerne bør kontakte den refererte kilden dersom de ønsker informasjon om metoden og kvaliteten som ligger bak data som ikke kommer fra Eurostat eller andre av Kommisjonens kontorer. Betegnelse som blir brukt, og materialet som blir presentert på kartene, er ikke et uttrykk for EU synspunkt på rettsstillingen til land, territorier, byer eller områder eller deres myndigheter, eller om avgrensningen av deres grenser.

Kontaktinformasjon

Navn: Alice Siragusa
Adresse: Edificio EXPO, c/ Inca Garcillaso 3 41092 Sevilla, Spania
E-post: alice.siragusa@ec.europa.eu
Tlf.: +34 95 44 89017

EU Science Hub

<https://ec.europa.eu/jrc>

JRC124580

PDF ISBN 978-92-76-32321-1

doi:10.2760/9692

Luxembourg: Den europeiske unions publikasjonkontor, 2021

© Den europeiske union, 2021

Europakommisjonens retningslinjer for gjenbruk gjennomføres i henhold til kommisjonsbeslutning 2011/833/EU av 12. desember 2011 om gjenbruk av Kommisjonens dokumenter (EUT L 330 av 14.12.2011, s. 39). Med mindre annet er angitt, er gjenbruk av dette dokumentet tillatt etter Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)-lisens (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Det betyr at gjenbruk er tillatt, med passende kildeangivelse og angivelse av eventuelle endringer. Ved enhver bruk eller gjengivelse av bilder eller annet materiale som ikke eies av EU, må det innhentes tillatelse direkte fra rettighetshaverne.

Alt innhold © Den europeiske union,
2021
Omslagsbilde: Laura Spirito

Sitering av denne rapporten: Ciambra, A., European SDG Voluntary Local Reviews: A comparative analysis of local indicators and data, Siragusa, A. and Proietti, P. editor(s), Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, ISBN 978-92-76-32321-1, doi:10.2760/9692, JRC124580.

Innhold

Forfatternes takk.....	5
Kortfattet sammendrag	6
Sammendrag.....	7
1 Innledning.....	8
1.1 Denne rapportens fokus og oppbygning	8
1.2 Metode	9
2 Lokal måling og rapportering av bærekraftsmål i Europa	10
2.1 Europas institusjonelle rammer og «gunstige klima»	10
2.2 Tidlig, strategisk og regional: de første lokale bærekraftsrapportene i Europa.....	12
2.3 Hva inngår i en frivillig lokal bærekraftsrapport? Strategi, politikk og data.....	13
3 Europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter og bærekraftsindikatorer	14
3.1 Europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter: tall og grunnleggende tendenser	15
3.1.1 Den spanske klyngen	16
3.1.2 Den finske klyngen.....	16
3.1.3 Den tyske klyngen.....	17
3.1.4 Klynger av frivillige lokale bærekraftsrapporter og den institusjonelle kontekstens rolle: noen erfaringer.....	17
3.2 Fordeling, bruk og type av indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter	18
4 Utforming og definisjon av indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter	21
4.1 Rollen til eksterne konsulenter og indikatorene i frivillige lokale bærekraftsrapporter	23
4.1.1 Bertelsmann-stiftelsen og det tyske systemet for måling av bærekraftsmål.....	23
4.1.2 Studier av relevante tyske byer for utforming av indikatorer: Mannheim, Stuttgart, Bonn.....	24
4.1.3 UN-SDSN-systemet og dets virkning i Spania: Málaga.....	24
4.2 Utforming av indikatorer med forskjellige metoder for å måle bærekraftsmål: Barcelona og Bristol 26	
4.3 Samsvar mellom eksisterende strategiske rammer og bærekraftsmål	30
4.3.1 Barcelona: frivillig lokal bærekraftsrapport som lappverk av eksisterende (og effektive) vurderingsverktøy	30
4.3.2 Et eksempel på systematisk lokal datainnsamling: Jaén	30
4.3.3 Lokale bærekraftsstrategier som metodologisk grunnlag: Åbo og Bonn	31
5 Datainnsamling og -behandling i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter	33
5.1 Lokalt innsamlede og tilgjengelige data	36
5.1.1 Barcelona	36
5.1.2 Stuttgart.....	36
5.2 Nasjonale og regionale data i frivillige lokale bærekraftsrapporter.....	38
5.2.1 Finske kommuner	38
5.2.2 Datainnsamling på tvers av forvaltningsnivåer: Jaén og Bristol	39
5.3 Åpen data- og kildetilgjengelighet: noen eksempler på god praksis.....	41

5.3.1	Provinsen Jaén	41
5.3.2	Bristol	41
5.3.3	Nord-Europa: Göteborg og Åbo	41
5.4	Visualisering, kommunikasjon og erfaringer: en kortfattet oversikt over måling av bærekraftsmål	43
6	Brobygging: byindikatorer og håndboken	45
6.1	De frivillige lokale bærekraftsrapportene fra europeiske byer og hvordan de relaterer til håndboken	48
6.1.1	«Ren» nærhet: data om sammenlignbarhet mellom indikatorer	48
6.1.2	Relativ nærhet: Hvor stor vekt har kompatible indikatorer samlet sett?	49
6.2	Analyse av bærekraftsmål: Hvordan kan indikatorene i håndboken brukes?	51
6.2.1	Hvilke bærekraftsmål ga størst nærhet? Og minst?	51
6.2.2	Hvordan kan sammenhengen mellom indikatorene i håndboken og de frivillige lokale bærekraftsrapportene forbedres?	52
	Konklusjoner	54
	Referanser	56
	Liste over forkortelser og definisjoner	58
	Liste over figurer	59
	Liste over tabeller	60

Forfatternes takk

Følgende kommuneansatte, representanter og forskere sa ja til å møte eller snakke med forfatterne for å drøfte temaene og innholdet i deler av denne rapporten:

- **Inmaculada Herrador Lindes**, leder for det tekniske kontor, stiftelsen «Estrategias para el desarrollo económico y social de la provincia de Jaén», Jaén
- **Christian Hübel**, leder for demokrati- og strategiavdelingen, Mannheim
- **Allan Macleod**, Bristol bykontor og Cabot-instituttet, universitetet i Bristol, koordinator for bærekraftsforskning og -engasjement
- **Jutta Mäkinen**, kommunikasjonskoordinator, Åbo
- **Verena Schwarte**, avdeling for internasjonale saker og global bærekraft, Bonn

Forfatterne vil også gjerne takke Mark Boden, Giulia Testori og Alessandro Rainoldi for deres kommentarer og forslag.

Forfattere

Andrea Ciambra, sakkyndig for Europakommisjonen, laboratoriet for kartografi, universitetet i La Coruña, hovedforfatter.

Alice Siragusa og Paola Proietti, Det felles forskningssenter, enhet for territorial utvikling, redaktører.

Kortfattet sammendrag

Denne rapporten ser på bruken av lokale indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter mellom 2016 og begynnelsen av 2021. Rapporten er utarbeidet av en ekstern sakkyndig for Europakommisjonen i forbindelse med Det felles forskningssenters URBAN 2030-prosjekt. Formålet er å støtte byer, provinser og regioner i deres arbeid med å følge med på utviklingen av det lokale arbeidet med Agenda 2030, særlig ved å fremme tiltak som bidrar til omstilling og inkludering for å tilpasse bærekraftsmålene til lokalt nivå.

Sammendrag

Denne rapporten er et bidrag til den spirende debatten om frivillige lokale bærekraftsrapporter og deres verdi, form og tekniske aspekter. Frivillige lokale bærekraftsrapporter blir stadig mer brukt av byer, provinser og regioner til å vurdere arbeidet med bærekraftsmål. Rapporten fokuserer særlig på de frivillige lokale bærekraftsrapportene som europeiske byer, provinser og regioner har utarbeidet mellom 2016 og begynnelsen av 2021.

25. september 2015 vedtok FN en serie mål for å avskaffe fattigdom, beskytte kloden og sikre velstand for alle som en del av en ny agenda for bærekraftig utvikling. Bærekraftsmålene skal blant annet bekjempe fattigdom og sult overalt, bekjempe ulikheter innenfor og mellom land, bygge fredelige, rettferdige og inkluderende samfunn, beskytte menneskerettighetene, fremme kjønnslikestilling og styrke kvinners og jenters rolle og sikre varig vern av kloden og naturressursene på jorden.

Bærekraftsmålene fremmer en integrert utviklingsstrategi bygd på fem søyler: mennesker, kloden, velstand, fred og partnerskap. Europakommisjonen har som mål å integrere bærekraftsmålene fullt ut i den europeiske politikken. Kommisjonen anser bærekraftsmålene som en helhet som skal integreres i Kommisjonens strategi. Det har den vist gjennom en rekke tiltak den senere tiden. Bærekraftsmålene er derfor direkte knyttet ikke bare til «Et sterkere Europa i verden», men til alle Europakommisjonens prioriteringer.

Nyere forskning har vist at bærekraftsmålene ikke kan nås uten at forskjellige forvaltningsnivåer deltar fullt ut i gjennomføring, måling og evaluering av dem. Før bærekraftsmålene var det tusenårsmålene som utgjorde den politiske rammen for global utvikling. I likhet med tusenårsmålene er også bærekraftsmålene avhengig av at byer, provinser og regioner klarer å samarbeide med lokalsamfunn, mobilisere ressurser og tilpasse strategier til lokalt nivå basert på lokale potensialer og utfordringer.

De fem siste årene har byer, provinser og regioner lagt fram rapporter både om initiativer de har gjennomført, og mål de har nådd takket være arbeidet med bærekraftsmålene. Dette var mulig ved hjelp av et rammeverk som FN opprinnelig hadde utviklet for sine medlemsland. Disse rapportene var riktignok basert på forskjellige sett av lokale indikatorer, men har vist seg som nyttige hjelpemidler for å samarbeide med lokale myndigheter, institusjoner og samfunn om å tilpasse bærekraftsmålene til lokalt nivå.

Selv om disse frivillige lokale bærekraftsrapportene potensielt kan påvirke byers, provinsers og regioners institusjonelle og statistiske kapasitet, trenger de relevant kunnskap og teknisk veiledning for å kunne utarbeide rapportene. Europakommisjonens felles forskningssenter publiserte derfor den første utgaven av «European Handbook for SDG Voluntary Local Reviews» («håndboken») i 2020. Målet med håndboken var å hjelpe europeiske byer, provinser og regioner som ønsket å utarbeide frivillige lokale bærekraftsrapporter. Dette ble oppnådd med et rammeverk for utvelgelse av egnede indikatorer som gjorde at rapportene kunne sammenlignes på tvers av Europa og tilpasses lokale forhold.

Denne rapporten analyserer de forskjellige kildene og indikatorene som europeiske byer, provinser og regioner bruker til å måle arbeidet med bærekraftsmålene. Rapporten beskriver de forskjellige metodene byer, provinser og regioner har benyttet i forskjellige europeiske land, identifiserer god praksis (Spania, Finland og Tyskland) og staker ut en mulig felles kurs videre.

Rapporten bidrar derfor til den løpende debatten mellom forskere og politikere om den mest effektive strategien for å bygge videre på disse første erfaringene og skalere opp tilpasningen av bærekraftsmålene til lokalt nivå.

Rapporten skal bidra til å forstå hvordan bærekraftsindikatorer og målingen av dem har endret seg over tid på lokalt nivå. Den skal dessuten gi byer, provinser og regioner og deres organisasjoner solide, robuste og reproducerbare analyser av alle tilgjengelige alternativer for måling og rapportering av lokale bærekraftsmål. Den viser også hvordan indikatorer er definert og valgt ut i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter, og hvordan relevante data er innhentet for å måle indikatorene. Den ser på hvordan forskjellige indikatorer og data brukes i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter i forhold til det settet som ble foreslått i den første håndboken.

Sammen med denne rapporten planlegger Europakommisjonens felles forskningssenter å utgi en analyse av hvordan bærekraftsmål tilpasses på forskjellige forvaltningsnivåer, og en rapport om regionale bærekraftsindikatorer. Det felles forskningssenter har dessuten siden oktober 2020 samarbeidet med en gruppe europeiske byer om å validere den foreslåtte metoden: Bratislava, Uleåborg, Porto, Reggio Emilia, Sevilla, Valencia, Åbo og Helsingfors. Kunnskap fra dette arbeidet vil danne grunnlag for den andre utgaven av håndboken. Etter planen utgis den i 2022. Den vil inneholde en oppdatert status om lokale bærekraftsrapporter, konsoliderte indikatorer som veiledning og politiske anbefalinger om mulige strategier for framtiden.

1 Innledning

1.1 Denne rapportens fokus og oppbygning

Denne rapporten ser på bruk av indikatorer og data i frivillige lokale bærekraftsrapporter som europeiske byer, provinser og regioner har utgitt per dags dato. Den har særlig som mål å studere hvordan indikatorer er definert og valgt ut i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter, og hvordan relevante data er samlet inn for å sammenstille indikatorer.

Den er en del av en serie forskningsbidrag om europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter. Arbeidet er koordinert av Europakommisjonens felles forskningssenter som en oppfølging til publikasjonen av håndboken som Det felles forskningssenter utga i 2020 for å «hjelp europeiske byer som ønsket å utarbeide» frivillige lokale bærekraftsrapporter. Den ser på hvordan indikatorer er utformet og brukt i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter i dag. Den analyserer også forholdet til indikatorene i håndboken som blant annet skulle «være en veiledning for utvelgelse av egnede indikatorer [...] for lokale forhold» (Siragusa et al., 2020).

Denne rapporten ble utarbeidet på grunnlag av tre grunnleggende forskningsspørsmål:

- **Spørsmål 1.** Hvordan relaterer indikatorer og data fra europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter til bærekraftsmålene som analytisk rammeverk og særlig til spesifikke bærekraftsmål?
- **Spørsmål 2.** Hvordan er indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter definert, og hvilke datakilder brukes til å sammenstille dem? Er kildene lokale, eller er de tilpasset fra forskjellige forvaltningsnivåer/analyser?
- **Spørsmål 3.** Hvordan relaterer indikatorene i de europeiske frivillige lokale bærekraftsrapportene til indikatorene i håndboken?

For å behandle disse spørsmålene på en fullgod måte er denne rapporten bygd opp slik: Kapittel 2 inneholder en oversikt over hvordan bærekraftsmålene rapporteres lokalt, globalt og med særlig fokus på Europa, og hvordan data og indikatorer brukes. Kapittel 3 analyser de europeiske frivillige lokale bærekraftsrapportene mer inngående, forekomsten av «klynger» av frivillige lokale bærekraftsrapporter rundt spesifikt nasjonalt arbeid med Agenda 2030 og forholdet mellom de frivillige lokale bærekraftsrapportene og bærekraftsmålene. Kapittel 4 ser på definisjon, utvelgelse og identifisering av indikatorene som brukes i de frivillige lokale bærekraftsrapportene, med fokus på om indikatorene ble tilpasset fra forskjellige forvaltningsnivåer, strategiske rammeverk og metoder, eller om de ble opprinnelig utviklet lokalt. Kapittel 5 utfyller denne informasjonen ved å se på dataene som disse indikatorene måles med: innsamling, disaggregering, åpen tilgjengelighet og betydningen av data og indikatorer for å kommunisere og skape bevissthet rundt tilpasning av bærekraftsmål til lokalt nivå. Kapittel 6 ser til slutt på forholdet mellom indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene og dataene og indikatorene i håndboken. Kapittel 6 definerer også en indeks for «indikatornærhet» mellom de forskjellige frivillige lokale bærekraftsrapportene i et forsøk på å operasjonalisere nærheten mellom indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene og indikatorene i håndboken. I lys av erfaring og praksis fra europeiske byer og deres rapporter, spørsmål og prioriteringer peker kapittelet også på andre spørsmål som kan være nyttig å se på for å oppdatere, revidere eller justere indikatorene i håndboken.

1.2 Metode

Denne rapporten analyser de frivillige lokale bærekraftsrapportene europeiske byer har publisert per 28. februar 2021. Fram til da fantes det så vidt redaksjonsteamet bekjent 22 frivillige lokale bærekraftsrapporter fra 20 forskjellige europeiske byer, provinser og regioner. Alle tilgjengelige frivillige lokale bærekraftsrapporter ble analysert for å vurdere om de

- hadde relevant behandling av data og/eller indikatorer
- hadde statistiske vedlegg og/eller metadata om indikatorene
- (semi-)kvantitativt så på arbeidet med alle bærekraftsmålene eller bare noen av dem
- forklarte hvordan utvalgte indikatorer var samlet inn eller definert, og hvilke data som ble brukt til å sammenstille disse indikatorene, hvor disaggregerte de var, og hvor tilgjengelige data, datasett, plattformer eller andre aggregatorer av statistisk informasjon var.

Informasjon som ble samlet inn via skrivebordsundersøkelser av rapportdokumentene, sekundære kilder og litteraturgjennomganger, ble også integrert med primær informasjon som ble samlet inn via fem intervjuer med kommuneansatte eller konsulentteam med ansvar for de frivillige lokale bærekraftsrapportene (Bonn, Bristol, Mannheim og Åbo samt provinsen Jaén).

2 Lokal måling og rapportering av bærekraftsmål i Europa

Siden bærekraftsmål ble vedtatt, har Europa vært et relevant sted for å analysere hvordan arbeidet med Agenda 2030 er blitt målt og rapportert. Europa har vært viktig for å studere hvordan bærekraftsmål tilpasses på lokalt nivå og hvordan de frivillige lokale bærekraftsrapportene blir utarbeidet. Europa har historisk sett vært svært opptatt av bærekraftig utvikling, selv om det har vært relevante forskjeller mellom land. Den metoden europeiske land har brukt for å måle hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål, har lagt vinn på å inkludere byer, provinser og regioner. Dette har skapt et «gunstig klima» for utarbeidelse av frivillige lokale bærekraftsrapporter. Resultatet er åpenbart når vi ser på hvordan bærekraftsmål rapporteres lokalt i Europa i dag.

2.1 Europas institusjonelle rammer og «gunstige klima»

Hvert år siden 2017 har United Cities and Local Governments studert hvor engasjert byer, provinser og regioner har vært i utarbeidelsen av frivillige nasjonale rapporter. Byer, provinser og regioner har vært involvert i minst 68 % av de europeiske frivillige nasjonale rapportene som ble publisert mellom 2016 og 2020. De hadde «middels høy» deltakelse i utarbeidelse av 22 av 47 frivillige nasjonale rapporter (United Cities and Local Governments og Global Taskforce of Local and Regional Governments, 2020, s. 34).¹

Europa har med andre ord gitt byer, provinser og regioner en rekke institusjonaliserte muligheter til å bli kjent med bærekraftsmålene og har vært en effektiv bakgrunn for lokal integrering av bærekraftsmålene. Det er egentlig ikke overraskende at mer enn en tredjedel av alle frivillige lokale bærekraftsrapporter og andre relevante dokumenter (22 av 63, eller 34,9 %)² som foreløpig er publisert, er utarbeidet av europeiske byer, provinser og regioner. Man kan hevde at Europa har en politisk kultur der bærekraftig utvikling har lettere for å fremme politisk innovasjon og tilpasning. Men det er også verdt å se på andre forhold for å forklare hvorfor frivillige lokale bærekraftsrapporter har hatt bedre kår i Europa enn andre deler av verden.

Europeiske byer har tradisjonelt vært mer åpne for horisontalt samarbeid med andre byer. Det har gjort at det har dannet seg tverrgående allianser og «tverrnasjonale kommunale nettverk» som det heter i faglitteraturen. Store institusjonelle eksperimenter viser hvordan europeiske kommuner ønsker å samarbeide om felles løsninger på felles utfordringer gjennom felles institusjoner.³ Dette er en tendens opprettelsen av det felles marked og EUs utjevningsspolitikk har styrket. Noen eksempler er den europeiske avdelingen av Global Covenant of Mayors for Climate and Energy (etablert i 2008 av Europakommisjonen og med over 10 400 kommuner som medlemmer fra hele kontinentet) eller historisk banebrytende aktører som Rådet for europeiske kommuner og regioner oppretter i 1951 eller Euro cities opprettet i 1986. Europeiske institusjoner organiserer global fora og arrangementer, f.eks. den europeiske uken for regioner og byer⁴ og CITIES-forumet.⁵ De er blitt pådrivere for dialog og innovasjon innenfor tilpasning og byutvikling på alle forvaltningsnivåer.

I hele Europa har det likeledes vokst fram sterke og proaktive nasjonale og regionale kommuneforbund som har gitt kommunene et kunnskapsknutepunkt der de kan dele erfaringer, praksis og mål, lære av hverandre og bli representert i en målestokk og med en påvirkningskraft som ellers ikke ville ha vært mulig.

Europeiske byer har også vært vertikalt aktive globalt og investert i teokrativering av kommunal interesse på internasjonale arenaer og med globale samtale- og samarbeidspartnere. De har kunnet benytte det institusjonelle rom som flere internasjonale aktører og organisasjoner har skapt for å sette visse saker på dagsordenen, bl.a. klima, bærekraftig utvikling og bomiljø i byer.

Rådet for europeiske kommuner og regioner ble til den europeiske greinen av United Cities and Local Governments, et globalt nettverk av kommuner, provinser, regioner og nasjonale kommuneforbund som

¹ Dataene er resultatet av arbeidet United Cities and Local Governments har utført både gjennom analyse av frivillige nasjonale rapporter som er sendt til FNs bærekraftsforum siden 2016, og svarene på årlige undersøkelser som organisasjonen sender til sine medlemmer (nasjonale kommuneforbund i over 140 land) før hver års politiske forum. En omfattende oversikt over arbeidet United Cities and Local Governments utfører på frivillige nasjonale rapporter og lokal deltakelse finnes på: <https://gold.uclg.org/report/localizingsdgs-boost-monitoring-reporting>.

² Tallene henviser til frivillige lokale bærekraftsrapporter som var tilgjengelige da denne rapporten var ferdig redigert i mars 2021.

³ Se mer generelt om disse konseptene og deres relevans for Europa i Kern og Bulkeley, «Cities, Europeanization and Multi-Level Governance: Governing Climate Change through Transnational Municipal Networks». Hvor relevant dette er for klimastyring og bærekraftig utvikling, er beskrevet i Bansard, Pattberg og Widerberg, «Cities to the Rescue? Assessing the Performance of Transnational Municipal Networks in Global Climate Governance». Her finnes også en nyere oversikt.

⁴ Mer informasjon finnes på nettet: <http://Europa.eu/regions-and-cities/>.

⁵ Mer informasjon om det siste møtet i forumet er tilgjengelig på nettet: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/cities_forum_pt/.

forplikter seg til å representere byers og territoriers interesser når den globale politikken skal formuleres. United Cities and Local Governments og Rådet for europeiske kommuner og regioner har hjulpet europeiske byer med å definere lokale planer og strategier for bærekraftig utvikling og brakt lokale delegasjoner til fora som Habitat III og FNs bærekraftsforum. Verdens urbane forum har lagt til rette for opplæring av andre byer i Agenda 2030 og bærekraftsmålene, delt kunnskap og erfaring for arbeidet med bærekraftsmålene og lagt til rette for arbeidet med tidlige frivillige lokale bærekraftsrapporter samt lokale og regionale rapporter koordinert av kommuneforbund.

OECD etablerte sitt ambisiøse «Programme on a Territorial Approach to the SDGs» (OECD, 2020) for å hjelpe byer, provinser og regioner med å integrere målene i den lokale politikken. Studier har sett på 11 kommuner fra hele verden, mens over 600 byer, provinser og regioner er profilert i organisasjonens databaserte måleverktøy for arbeidet med bærekraftsmålene. C40, ICLEI, Local Governments for Sustainability, Regions4 og en rekke andre globale kommunenettverk har forpliktet seg uttrykkelig til å arbeide med bærekraftsmålene og gir byer og lokale aktører ressurser, forbindelser samt tekniske og politiske muligheter til å bli viktige aktører på den globale bærekraftsarenaen.

2.2 Tidlig, strategisk og regional: de første lokale bærekraftsrapportene i Europa

Mot dette bakteppet har europeiske byer kunnet fungere som pådrivere i den spirende gruppen av byer, provinser og regioner som er villig til å bidra til det globale arbeidet med å måle og rapportere hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål. De første frivillige lokale bærekraftsrapportene regnes vanligvis som de tre rapportene fra Toyama, Kitakyushu og Shimokawa i Japan. Rapportene ble utgitt i samarbeid med Institute for Global Environmental Strategies (IGES), en nasjonal statlig sponset forskningsinstitusjon. New York la dessuten fram sin rapport ved FNs bærekraftsforum i 2018. Men allerede i 2016 ble det utgitt to dokumenter som i alle fall oppfylte kjernekritierene som det internasjonale samfunnet bruker i dag for å «definere» frivillige lokale bærekraftsrapporter (United Cities and Local Governments og UN-Habitat, 2020, s. 11), selv om de formelt ikke ble profilert som frivillige lokale bærekraftsrapporter.

I mai 2016 publiserte den spanske regionen Valencias avdeling for ansvarlighet, samfunnsansvar, deltakelse og samarbeid en 22 siders rapport, «The Region of Valencia and the local implementation of the SDGs» (Direktoratet for samarbeid og solidaritet og UNDP-Art Initiative, 2016). Dokumentet handler mer om strategi og planlegging enn en fullstendig gjennomgang av mål og resultater. Det deler riktignok god praksis og relevante eksempler på gjennomføring, men det er det første dokumentet av denne typen som anerkjenner bærekraftsmålene fullt ut, oppfordrer til mer politisk samkjøring og involverer flere lokale aktører i prosessen på en banebrytende måte. Slik var starten for frivillige lokale bærekraftsrapporter.

Senere i juli 2016 publiserte den tyske delstaten Nordrhein-Westfalen sin «bærekraftsstrategi» (Nordrhein-Westfalens departement for klimavern, miljø, landbruk, natur og forbrukervern, 2016). Den 49 siders rapporten redegjorde detaljert for delstatens bærekraftsplaner og hvordan de passer med spesifikke bærekraftsmål. Dette er dessuten det første dokumentet av denne typen med et eget avsnitt om benyttede bærekraftsindikatorer⁶ som metodologisk veiledning. Dette initiativet la grunnlaget for de frivillige lokale bærekraftsrapportene slik vi kjenner dem i dag. Det er forankringen i lokal planlegging og et skiftende forhold til data og indikatorer som kjennetegner lokale bærekraftsrapporter som foreløpig er utgitt.

⁶ Den inneholder imidlertid ingen informasjon om indikatorutforming, datakilder og tilgjengelighet, eller verdiene av indikatorene på publikasjonstidspunktet (Nordrhein-Westfalens departement for klimavern, miljø, landbruk, natur og forbrukervern, 2016)

2.3 Hva inngår i en frivillig lokal bærekraftsrapport? Strategi, politikk og data

En av de største utfordringene for byer, provinser og regioner som ønsker å utarbeide sin egen frivillige lokale bærekraftsrapport, har vært å gripe an innholdet for første gang. I motsetning til den formelle prosessen for frivillige nasjonale rapporter som land sender til FN, har ikke byer, provinser og regioner noen forventet blåkopi eller mal de må følge for sine frivillige lokale bærekraftsrapporter. Flere frivillige lokale bærekraftsrapporter har så nært som mulig fulgt modellen som United Nations Department of Economic and Social Affairs utarbeidet for nasjonale rapporter i 2015, og som nylig ble tilpasset byer, provinser og regioner i dokumentet fra 2020 «Global Guiding Elements» (United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2020). De frivillige lokale bærekraftsrapportene fra New York, Buenos Aires og Helsingfors kan regnes som de byene som har fulgt denne malen nærmest. Andre byer, provinser og regioner skrev sin frivillige lokale bærekraftsrapport langt løsere. For mange byer, provinser og regioner var det vanskelig å følge den «opprinnelige» malen for frivillige nasjonale rapporter. Blåkopian ble bygd på grunnlag av kompetanse, faktisk politisk spillerom og maktfordeling i land. Byer, provinser og regioner i mange land manglet ofte de politiske, økonomiske og tekniske ressursene for å skaffe seg nok kunnskap og informasjon til å fylle malen som opprinnelig ble anbefalt av FNs generalsekretærs kontor.

Dette har ført til vesentlige forskjeller mellom rapportene. Den gjennomsnittlige frivillige lokale bærekraftsrapporten er 79 sider lang, Stuttgarts rapport er 220 sider lang (Stuttgart by et al., 2019), og Cauayans erklæring om bærekraftig utvikling er bare 7 sider lang. Noen grunnleggende komponenter finnes i alle frivillige lokale bærekraftsrapporter. En oversikt over relevante bærekraftsrelaterte lokale aktiviteter eller initiativer, en vurdering av politisk og/eller strategisk integrering av bærekraftsmålene (ofte alle 17, noen ganger bare de fem/seks bærekraftsmålene som ble spesifikt vurdert ved FNs bærekraftsforum det året).

En lignende grad av mangfold påvirker hvordan de frivillige lokale bærekraftsrapportene bruker data og indikatorer. N = 63 frivillige lokale bærekraftsrapporter var publisert fram til 31. januar 2020, og globalt er det 42 dokumenter som inneholder en analyse av (spesifikke) bærekraftsindikatorer. Når det gjelder metadata, er det bare 16 frivillige lokale bærekraftsrapporter som har et statistisk vedlegg som analyserer indikatorene som er brukt i rapporten hensyn til indikatordefinisjon, beskrivelse, opprinnelse, datakilde, datatilgjengelighet og tidsdekning. Blant europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter er dette tallet sju. Datakilder er den informasjonen som oftest angis (se også punkt 4 nedenfor), selv om kildeanerkjennelsen ikke alltid refererer til tilgjengelige nettressurser eller andre muligheter til å offentliggjøre dataene som er brukt i den frivillige lokale bærekraftsrapporten.

3 Europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter og bærekraftsindikatorer

Når denne rapporten skrives (28. februar 2021), og siden Valentias frivillige lokale bærekraftsrapport ble publisert i mai 2016, var det allerede publisert 22 frivillige lokale bærekraftsrapporter fra 20 europeiske byer, provinser og regioner. 17 av dem ble blitt utgitt av byer, fire av regioner og én av en provins (provinsen Jaén i Spania). Informasjonen i denne rapporten gjelder de frivillige lokale bærekraftsrapportene som er publisert så vidt redaksjonsteamet bekjent. Det er kommet frivillige lokale bærekraftsrapporter så raskt, og det er så mange forskjellige kanaler for distribusjon av institusjonell kommunikasjon av informasjon om lokalt rapporteringsarbeid, at det noen ganger er vanskelig å få oversikt over alle dokumenter som utgis om tilpasning til lokalt nivå, både i Europa og andre steder.⁷

Tabell I inneholder en kortfattet oversikt over aktuell status for europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter. Europa er ledende i verden når det gjelder publisering av frivillige lokale bærekraftsrapporter. Cirka 35 % av alle lokale bærekraftsrapporter er utgitt i regionen.

Tabell 1 Grunnleggende informasjon om europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter som er publisert per dags dato (22 dokumenter fra 20 byer, provinser og regioner)

Kilde: egen utarbeidelse fra publiserte frivillige lokale bærekraftsrapporter

Lokal myndighet	Land	Type	Befolkning	År
Barcelona	Spania	By	1 620 343	2019
				2020
Baskerland	Spania	Region	2 189 534	2018
				2018
Besançon	Frankrike	By	115 934	2019
				2019
Bonn	Tyskland	By	329 673	2020
Bristol	Storbritannia	By	463 400	2019
Canterbury	Storbritannia	By	55 240	2019
Esbo	Finland	By	291 439	2020
Ghent	Belgia	By	260 341	2020
Göteborg	Sverige	By	579 281	2019
Helsingfors	Finland	By	650 058	2019
Jaén	Spania	Provins	638 099	2020
Liverpool	Storbritannia	By	864 122	2020
Málaga	Spania	By	571 026	2018
Mannheim	Tyskland	By	309 370	2019
Niort	Frankrike	By	58 707	2020
NR-Westfalen	Tyskland	Region	17 912 134	2016
Stuttgart	Tyskland	By	635 911	2020
Åbo	Finland	By	193 089	2020
Valencia	Spania	Region	5 003 769	2016
Vallonia	Belgia	Region	3 633 795	2017

⁷ Byer, provinser og regioner med virtuell lokal bærekraftsrapport eller tilsvarende dokument som ikke er med på denne listen, og som ønsker å dele informasjon om sitt rapporterings- eller gjennomføringsarbeid, kan kontakte kunnskapssenteret for territorial politikk direkte på følgende adresse: JRC- KCTP@ec.europa.eu

3.1 Europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter: tall og grunnleggende tendenser

Hittil har byer, provinser og regioner fra bare sju europeiske land utarbeidet en lokal frivillig rapport: Spania (6 frivillige lokale bærekraftsrapporter), Tyskland (4), Frankrike, Finland og Storbritannia (3), Belgia (2) og Sverige (1). Fordelingen av frivillige lokale bærekraftsrapporter på et kart (se figur 1) viser at det tilsynelatende går en linje med frivillige lokale bærekraftsrapporter fra Spania via Finland og det meste av Nord- og Vest-Europa. Det er imidlertid vanskelig å argumentere for at det er et forhold mellom disse stedene og framveksten av frivillige lokale bærekraftsrapporter. Noen andre variabler her kan bidra til å bekrefte at det er noen flere tendenser i emning.

Når det gjelder hva slags myndigheter i Europa som oftest utarbeider frivillige lokale bærekraftsrapporter, er nesten tre firedeler av alle rapporter foreløpig utarbeidet av kommuner. Når det gjelder kommunestørrelse, er det bare én by med minst én million innbyggere – Barcelona – som har publisert en frivillig lokal bærekraftsrapport. De to minste byene som har utgitt rapporter – Niort i Frankrike og Canterbury i Storbritannia – har rett over 50 000 innbyggere. Det er vanskelig å snakke om en tendens her. Lite tyder på at mellomstore byer er mer tilbøyelige eller bedre posisjonert enn andre til å delta i lokal tilpasning og rapportering av bærekraftsmål. Men disse dataene stiller spørsmålet hvorfor det helst er byer med mer enn 100 000 og mindre enn én million innbyggere som utarbeider frivillige lokale bærekraftsrapporter i Europa. Mindre byer har historisk sett vært underrepresentert blant byer som har utarbeidet frivillige lokale bærekraftsrapporter. Ofte har dette vært fordi det kan virke overveldende for små byer å utarbeide rapporter i samsvar med de kravene som forventes.⁸ At så få storbyer har utarbeidet frivillige lokale bærekraftsrapporter, er mer overraskende. De anses jo ofte som best rustet til å utarbeide frivillige lokale bærekraftsrapporter. Denne tendensen er også motsatt av resten av verden, der 13 forskjellige byer med minst én million innbyggere allerede har utgitt 17 frivillige lokale bærekraftsrapporter, hvorav 6 rapporter er publisert av byer med mer enn 5 millioner innbyggere (Moskva, São Paulo, Mexico by, New York City og Rio de Janeiro).

⁸ I «Guidelines for VLRs», bind 1, fant ikke United Cities and Local Governments og UN-Habitat en gyldig sammenheng mellom befolkningsstørrelse og endelig informasjonsmengde i de frivillige lokale bærekraftsrapportene. En kort analyse av denne variabelen finnes i (United Cities and Local Governments og UN-Habitat, 2020).

Figur 1 Aktuelt kart over europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter

Kilde: egen utarbeiding.

(1) Liste over frivillige lokale bærekraftsrapporter oppdatert fram til 1. mars 2021.

Kartet kan også leses i lys av andre variabler, bl.a. forholdet og/eller lederskapet til den nasjonale myndigheten, det nasjonale kommuneforbundet eller andre relevante interessenter i rapporteringsprosessen. Et positivt forhold mellom forskjellige forvaltningsnivåer kan være positivt for å fremme frivillige lokale bærekraftsrapporter og skape et såkalt gunstig klima med horisontalt samarbeid mellom byer, provinser eller regioner og deltakelse i lokal rapportering som en del av en bredere nasjonal forpliktelse til Agenda 2030. For europeiske byer som har utarbeidet frivillige lokale bærekraftsrapporter, fører denne hypotesen til blandede resultater.

3.1.1 Den spanske klyngen

Spanske byer, provinser og regioner (som har utarbeidet flest frivillige lokale bærekraftsrapporter) hadde ikke noe strukturert eller formelt samarbeid med den nasjonale myndigheten om utarbeidelse av lokale bærekraftsrapporter. Det spanske kommuneforbundet (FEMP) har lenge hjulpet den sentrale myndigheten med å levere lokal informasjon til nasjonale rapporter. Det har også hjulpet United Nations' Sustainable Development Solutions Network (UN-SDSN) og det spanske nettverket for bærekraftig utvikling) med å utarbeide to rapporter om tilpasning av bærekraftsmål til lokalt nivå i Spania (2018, 2020) som spanske kommuner ofte har brukt til å arbeide med bærekraftsmålene. Begge rapportene har for eksempel vært en relevant del av det arbeidet med indikatorer som Málaga har utført for sin egen frivillige lokale bærekraftsrapport (CIEDES-stiftelsen og Málaga by, 2018).

3.1.2 Den finske klyngen

I Finland er det derimot en **langt klarere forbindelse mellom den nasjonale myndighetens strategi og kommunenes utarbeidelse av egne frivillige lokale bærekraftsrapporter**. Her utfyller rapporteringsresultatene hverandre. Åbo og Esbo publiserte sine rapporter samtidig som Finland publiserte sin frivillige nasjonale rapport for 2020. Den nasjonale rapporten inneholder dessuten informasjon og data om hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål lokalt og framhever de frivillige lokale bærekraftsrapportene fra Helsingfors, Åbo og Esbo som kasusstudier. Denne ledende trioen har også vært i nær kontakt med tre andre kommuner som ønsker å legge fram frivillige lokale bærekraftsrapporter i 2021: Tammerfors, Uleåborg og Vanda. Disse byene (Finlands seks største kommuner) innledet formelle samtaler for å institusjonalisere denne dialogen i slutten av januar 2021. I samtalene deltok en representant fra statsministerens kontor og det finske kommuneforbundet (*Kuntaliitto*),⁹ som tradisjonelt har arbeidet for interessene til mindre byer og tettsteder. Den samordnede utviklingen av frivillige lokale bærekraftsrapporter i Finland på flere forvaltningsnivåer studeres som et «levende laboratorium» i bind 2 av «Guidelines for VLRs» som UN-Habitat og United Cities and Local Governments forventer å utgi i første halvdel av 2021.

3.1.3 Den tyske klyngen

For de fire tyske kommunene eller delstatene som har utarbeidet en frivillig lokal bærekraftsrapport siden 2016, var det ingen direkte forbindelse til den tyske regjeringens overordnede nasjonale strategi. Tyskland la fram en nasjonal rapport for FN i 2016 og planlegger å publisere en ny i 2021. Kommuner og delstater deltok i forskjellige faser av utarbeidelsen av den frivillige nasjonale rapporten fra 2016, da bærekraftsmål ennå var nokså nytt. Det finnes likevel ingen uttrykkelig rapporteringsstrategi på tvers av forvaltningsnivåer eller en institusjonell arena som støtter lokale bærekraftsrapporter. Kommuner og delstater i Tyskland har vært positive til lokal rapportering og mer generelt lokalt arbeid for arbeidet med bærekraftsmålene, selv om det hovedsakelig har vært gjennom arbeid for å skape bevissthet rundt bærekraftsmål. Punkt 3.1 beskriver nærmere hvordan det var den ideelle organisasjonen Bertelsmann-stiftelsen som i tett samarbeid med en lang rekke institusjonelle partnere fra nasjonalt, regionalt og lokalt nivå som fungerte som katalysator og kunnskapsknutepunkt for de tyske byene som har utarbeidet en frivillig lokal bærekraftsrapport. Det var rundt dette kunnskapsdrevne systemet at flere tyske kommuner samlet seg da de ønsket å delta i det globale arbeidet for å arbeide med bærekraftsmålene.

3.1.4 Klynger av frivillige lokale bærekraftsrapporter og den institusjonelle kontekstens rolle: noen erfaringer

Det kan på bakgrunn av ovenstående hevdes at de frivillige lokale bærekraftsrapportene som foreløpig er utarbeidet i Europa, er samlet i «klynger». Visse steder i Europa skaper man unike muligheter for å integrere bærekraftsmål og øke bevisstheten rundt betydningen av sammenlignbare og pålitelige data, streng metode og behovet for å formidle hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål på en tydelig måte. Dette kan være byer, provinser eller regioner som kommer sammen i nasjonale strategier (Finland), byer, provinser og regioner som sprer ideer og metoder horisontalt (Spania), eller en unik aktør som kan gå foran og fremme bærekraftsarbeid (slik Bertelsmann-stiftelsen og et nettverk av kommuneforbund gjorde i Tyskland). Dette er forutsetningene som gjør at indikatorer er viktige for at det skal komme nye frivillige lokale bærekraftsrapporter i Europa. Foreløpig er det jo bare byer, provinser og regioner i sju europeiske land som har utarbeidet en frivillig lokal bærekraftsrapport. Dette er et hovedargument for å støtte forskningsspørsmålene i denne rapporten som ser på hvor langt man er kommet i måten man behandler data og indikatorer på i europeiske frivillige rapporter.

⁹ Mer informasjon på forbundets nettsted: <https://www.localfinland.fi/>.

3.2 Fordeling, bruk og type av indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter

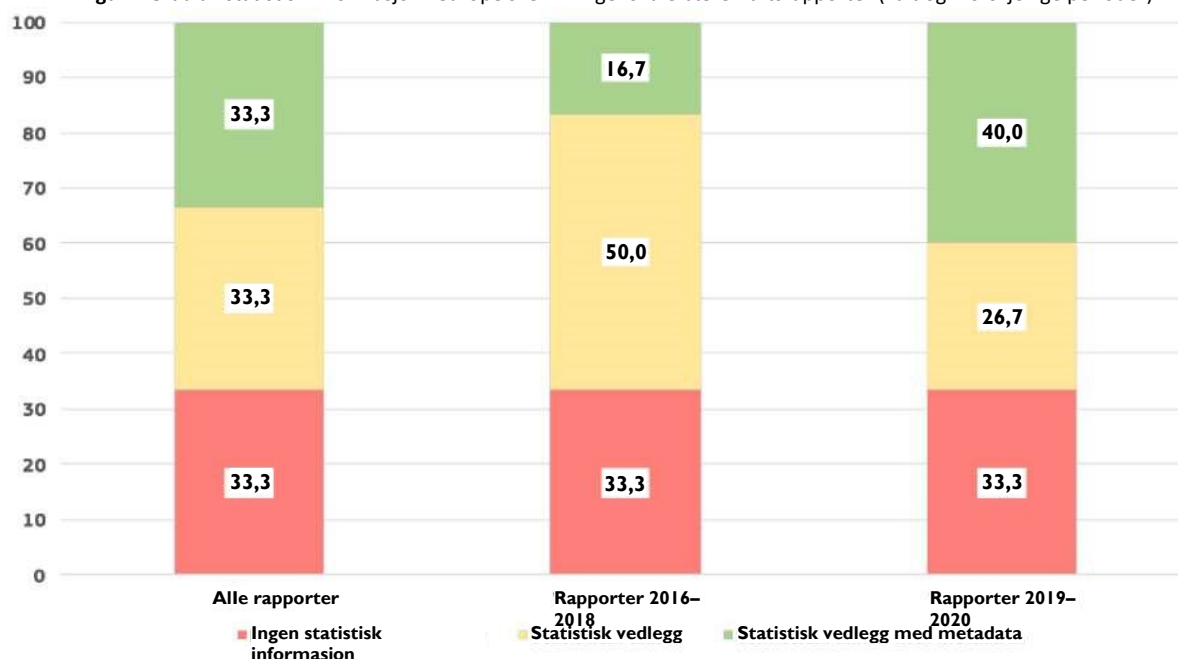
Da denne rapporten ble publisert, inkluderte eller brukte 16 av 22 europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter (72,7 %) minst én form for indikator. Det er nok flere variabler som avgjør om indikatorer er inkludert i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter, og hvor relevante de er.

Det var forventet at tidligere rapporter kan mangle den kvantitative metoden eller bevisstheten vi finner i senere rapporter. Noen av de tidligere rapportene var jo ikke engang integrert i et formelt system for måling av bærekraftsmål og fulgte ikke spesifikke retningslinjer eller krav. De nye rapportene ble derimot utviklet ved hjelp av langt mer institusjonalisert samarbeid og en mer utbredt forståelse av bruken av data og måling for å vurdere hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål. Data bekrefter at indikatorer til en viss grad blir brukt på en kompleks måte dersom informasjonen er delt inn i tidsperioder (se figur 2). Cirka en tredel av de frivillige lokale bærekraftsrapportene som ble publisert i 2019 eller 2020, inneholder ingen statistisk informasjon om databruk. Men i samme periode kommer det flere frivillige lokale bærekraftsrapporter som har et statistisk vedlegg og dessuten inkluderer metadata og/eller informasjon om utforming av indikatorer og datakilder (6 av de 15 frivillige lokale bærekraftsrapporter som er publisert i denne perioden). Denne andelen steg til 40 % mot bare 17 % i forrige periode.

Når det gjelder hvordan indikatorer er fordelt på de ulike bærekraftsmålene, er fordelingen nokså jevn. Det finnes ingen bærekraftsmål som vies all oppmerksomhet i de statistiske analysene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene. Bare bærekraftsmål 14 om livet under vann er blitt møtt med et visst forbehold på lokalt nivå, hovedsakelig fordi det per definisjon er utviklet som et instrument for innovasjon av hav- og sjørelaterte regler. Dette er typisk på nasjonalt nivå og fra en rekke dimensjoner (forurensning, livet under vann og naturlig helse, fiske og mer generelt de samfunnsøkonomiske konsekvensene av sunnere og renere vannmasser) med spørsmål og/eller kompetanseområder som knapt er tilgjengelige for noen byer, provinser eller regioner, og slett ikke for dem som er innestengt eller har marginal tilgang til vannveier eller vannmasser.

Mer generelt nærmet denne rapporten seg dette spørsmålet med en enkel hypotese. De fleste frivillige lokale bærekraftsrapporter ville fokusere statistikk på: a) bærekraftsmål 11 som det erketypiske målet for bypolitikk og -utvikling og b) bærekraftsmål som relaterer tydelig til områder der kompetansen tradisjonelt delegeres til lavere forvaltningsnivåer.

Figur 2 Grad av statistisk informasjon i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter (i alt og i forskjellige perioder).

Kilde : egen utarbeiding

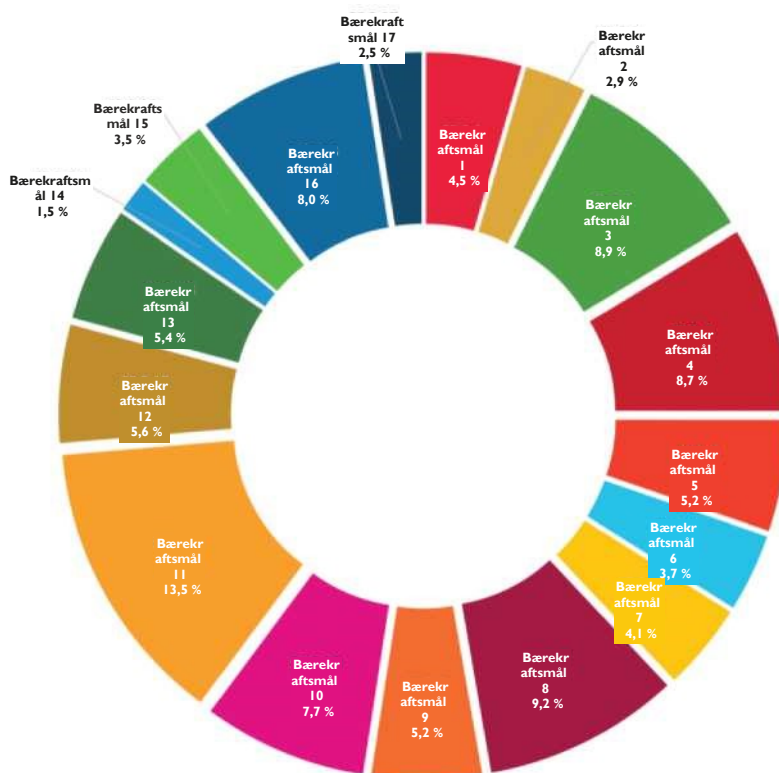
Bærekraftsmål 11 er faktisk mest relevant når det gjelder fordeling av indikatorer. 216 indikatorer var viet bærekraftige byer og samfunn. Det var nesten 1,5 ganger mer enn det nest vanligste målet, bærekraftsmål

8 (146, eller 9,2 % av det samlede antallet indikatorer).

Den andre hypotesen er mer nyansert. Det kommer av de mange kompetansene og aktivitetene der byer, provinser og regioner har hjemmel til å handle i forskjellige kontekster:¹⁰ lokal planlegging, boliger, veier og transport, levering av sosialtjenester og visse tjenester innen utdanning og helse, vannforvaltning og under visse omstendigheter energiforsyning samt offentlig orden og politi.

Fordelingen av indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter stemmer generelt overens med dette mønsteret: **Bærekraftsmål 8** (økonomisk vekst, diversifisering, velferd, opplæring og sikkerhet i arbeidet) er det nest mest målte målet, etterfulgt av bærekraftsmål 3 om utdanning, bærekraftsmål 4 om helse og trivsel og bærekraftsmål 16 om rettferdighet og fred. Dette målet omfatter offentlig sikkerhet, kriminalitetsforebygging samt indekser for korrupsjon og åpenhet på alle forvaltningsnivåer. Data om økosystemkonservering (bærekraftsmål 15), bygging av utviklingsorienterte allianser (bærekraftsmål 17) eller kampen mot sult og oppnåelse av matsikkerhet, forbedret ernæring og fremme av bærekraftig landbruk (bærekraftsmål 2) er ikke overraskende de minst relevante for byer (som fortsatt er de som utarbeidet de klart fleste frivillige lokale bærekraftsrapportene i Europa og globalt), og desto vanskeligere å kvantifisere, samle inn og behandle. Også når lokale kompetanser ikke tilsvarer delmålene og indikatorene for visse bærekraftsmål, kan databasert analyse, definisjon og/eller måling av indikatorer være forholdsvis mye sterkere i områder eller sektorer der byer, provinser og regioner, særlig byer, har tilgang til de mest systematiserte og omfattende dataene: folkeregistre, lister over trygde- eller helsemottakere, innmeldingslister ved (offentlige) utdanningsinstitusjoner.

Figur 3 Fordeling av indikatorer mellom alle bærekraftsmål i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter

Kilde : egen utarbeiding.

Figur 3 viser bærekraftshjulet etter hyppigheten av indikatorer for hvert bærekraftsmål i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter. Fordelingen er nokså ensartet med bare noen relevante unntak: Bærekraftsmål 11 er særlig relevant i de frivillige lokale bærekraftsrapportenes statistiske analyse med 214 indikatorer

¹⁰ En forskningsstudie fra 2007 i regi av Europarådet inneholdt en tentativ sammenligning av hvilke kompetanser som ble delegert lokalt i de europeiske landene: European Committee on Local and Regional Democracy, «Local Authority Competences in Europe», ed. Gérard Marcou (Europarådet, 2007). I den senere tiden har Rådet for europeiske kommuner og regioner laget en taksonomi over lavere forvaltningsnivåer i alle europeiske land, med angivelse av kjernekompetansen for hvert enkelt nivå. Studien fra Rådet for europeiske kommuner og regioner, «Local and Regional Governments in Europe. Structures and Competences», ed. Irene Martínez Marias, Nathalie Noupadja og Pierre Vander Auwera (Brussel: Rådet for europeiske kommuner og regioner, 2016), er tilgjengelig på nettet på denne lenken: <https://is.gd/ff1KmK>.

(13,6 %), noe overraskende fulgt av bærekraftsmål 8 om anstendig arbeid (146 indikatorer, 9,3 %).

4 Utforming og definisjon av indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter

Opprinnelsen av indikatorene som blir brukt i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter, er et av de mest komplekse elementene å spore i en databasert analyse av aktuelt tilgjengelige dokumenter. Som vi også har sett ovenfor, omfatter derimot bare en tredjedel av europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter utførlige statistiske vedlegg med en presentasjon av indikatorenes oppbygning og/eller metadata. For minst 67 % av de frivillige lokale bærekraftsrapportene som for øyeblikket er publisert i Europa, er det derfor ikke mulig å vite fra dokumentene alene hvordan indikatorene ble definert, utviklet eller strukturert, f.eks. om de er tilpasset fra FN's «offisielle» liste over IEAG-SDGs-indikatorer eller andre institusjonelle kilder på alle nivåer, enten det er Eurostats indikatorer, nasjonale indikatorer eller også lokale indikatorer som allerede er utviklet for annen bruk (f.eks. Jaén, Málaga, Mannheim eller Åbo). Aller viktigst er det at de fleste frivillige lokale bærekraftsrapporter ikke presiserer om indikatorene er utviklet *spesifikt* for den frivillige lokale bærekraftsrapporten, eller om institusjonen(e) med ansvar for rapporten spesifikt har forbedret (allerede eksisterende) arbeid på strategisk planlegging, databehandling, måling og indikatorer for å tilby tilstrekkelig informasjon for en frivillig lokal bærekraftsrapport.

Tabell 2 Europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter med uttrykkelig angivelse av indikatordefinisjon.

Kilde : egen utarbeiding.

Lokal myndighet	Land	Type	År	Samlet antall benyttede indikatorer	Indikatorens opprinnelse			
					FN	EU	Nasjonal, annet eller ikke relevant	Opprinnelig
Barcelona	Spania	By	2019	205	0	0	184	21
Barcelona¹	Spania	By	2020	227	36	10	0	175
Bonn	Tyskland	By	2020	46	0	0	12	34
Bristol	Storbritannia	By	2019	147	0	0	108	39
Jaén²	Spania	Provins	2019	110	0	0	0	110
Málaga	Spania	By	2018	120	0	0	50	70
Mannheim	Tyskland	By	2019	107	0	0	54	53
Stuttgart³	Tyskland	By	2020	77	0	0	50	17
Åbo⁴	Finland	By	2020	44	0	0	0	44

- (1) Indikatorer i Barcelonas frivillige lokale bærekraftsrapport fra 2020 er ikke metodologisk utviklet, og verken opprinnelse eller datakilder for indikatorene er angitt.
- (2) Omtellingen av datakilder i punkt 4 nedenfor angir 140 indikatorer for den frivillige lokale bærekraftsrapporten fra den spanske provinsen Jaén siden den omfatter delindikatorer som er delt inn etter disaggregeringsvariabler (f.eks. kjønn eller alder).
- (3) 10 indikatorer brukes til mer enn ett bærekraftsmål. Dette forklarer forskjellen i samlede antall mellom samlede antall indikatorer og inndeling av indikatorer.
- (4) Den frivillige lokale bærekraftsrapporten framhever 44 indikatorer tilpasset fra byens strategi for bærekraftig utvikling, men i alt minst 135 indikatorer nevnes i rapporten.

Et nødvendig premiss her er at utforming av indikatorer – mer generelt i global bærekraftsmålrapportering, men også spesifikt i frivillige lokale bærekraftsrapporter – av minst to viktige grunner har vært avgjørende for å analysere hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål. På den ene side kan indikatorutforming i lokale bærekraftsrapporter være en svært nyttig lakmustest for å kontrollere om bærekraftsrammeverket faktisk kan skape dette «gunstige klimaet» for at gjennomføringen skal være virkelig helhetlig, flernivåbasert og altomfattende: IEAG-SDGs-indikatorene har vist seg å være utfordrende også for nasjonale myndigheter når de utarbeider sine frivillige nasjonale rapporter, og de har vært enda mer komplekse å bruke og dekode på by-, provins- eller regionsnivå. Det er ikke overraskende at man i mange frivillige lokale bærekraftsrapporter fra hele verden har redigert og revidert de «offisielle» indikatorene slik at de bedre gjenspeiler spesifikke samfunnsøkonomiske, demografiske og lokale virkeligheter. Hvordan indikatorer er utformet i frivillige lokale bærekraftsrapporter, kan likevel si noe om avstanden mellom en bys eller regions lokale politiske miljø og bærekraftsrammeverket. Hvorvidt en by, provins eller region klarer å bruke lokale indikatorer utviklet for lokal strategisk planlegging, kan vise hvor stor betydning Agenda 2030 har for hvordan en kommune utformer sin politikk eller måler sine resultater.

Det aktuelle antallet frivillige lokale bærekraftsrapporter med en tydelig forklaring av hvordan indikatorer er utformet, og/eller en klar angivelse av kilden til indikatorene de bruker, er for lav (N = 9) til å muliggjøre en fullstendig sammenlignende analyse mellom alle europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter (se tabell 2). Generelt **har ikke utforming og utvelgelse av indikatorer fått samme oppmerksomhet som andre variabler i utarbeidelsen av de frivillige lokale bærekraftsrapportene eller definisjonen av metadata og statistiske vedlegg.** Det er få eksempler i noen av de frivillige lokale bærekraftsrapportene – verken europeiske eller andre – på at byer, provinser eller regioner selv kan utvikle og definere kompatible bærekraftsindikatorer for lokal rapportering eller spore hva som er opprinnelsen til en spesifikk indikator. I mange tilfeller har offisielle indikatorer som allerede er brukt og samlet inn av de nasjonale statistikkontorene (som på sin side ofte blir til globale eller overnasjonale datasett som FNs eller Eurostats) vært den vanligste kilden til indikatorer for frivillige lokale bærekraftsrapporter. Når vi tar hensyn til hvor mange av disse indikatorene som allerede er i tråd med spesifikke og enkelt tilgjengelige datakilder, er dette metodologiske valget særlig effektivt for og tilgjengelig for de fleste byer, provinser og regioner. Bare tre av ni frivillige lokale bærekraftsrapporter har imidlertid mer nasjonalt definerte indikatorer enn lokale eller opprinnelige indikatorer. Det er altså fortsatt en viktig ressurs for å måle hvordan det er arbeidet med bærekraftsmål.

I europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter er cirka 52 % av alle benyttede indikatorer lokale eller opprinnelig utviklet av institusjonene med ansvar for rapporten. En litt lavere andel (42,3 %) indikatorer ble vedtatt eller identifisert på nasjonalt nivå eller fra eksisterende nasjonale datasett, og ressursene fra nasjonale statistikkontorer hadde en særlig betydning. Bare ett dokument, Barcelonas metodeveiledning fra 2020, anerkjenner indikatorer som er tilpasset fra eller identifisert på overnasjonalt nivå: 10 Eurostat-indikatorer og 36 indikatorer fra FNs IAEG-SDGs-indikatorsystem. Mer innsikt om hvordan indikatorer er utformet og identifisert for europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter, kan imidlertid hentes fra spesifikke kasusstudier.

4.1 Rollen til eksterne konsulenter og indikatorene i frivillige lokale bærekraftsrapporter

Mange byer, provinser og regioner valgte å benytte seg av eksisterende informasjon og data fra tredjeparter når de sto overfor utfordringen med å organisere et pålitelig sett av lokale indikatorer. Selv om de egentlig var villige til å påta seg dette arbeidet, ville det betydd at de måtte ha saumfart tilgjengelige data for å kontrollere om de faktisk var nyttig, og de måtte ha fastsatt et system for datainnsamling som både holder seg over tid og er disaggregert til flere variabler. Flere internasjonale organisasjoner, ideelle organisasjoner, stiftelser, tenkesmier og andre konsulenter har forsket på bærekraftspolitik og -data i årevis.¹¹

Det er noen eksempler som er verdt å se nærmere på fordi de har hatt så stor betydning for to viktige dimensjoner: a) **opprettelsen av målingsmaler** som har satt en slags standard også for frivillige lokale bærekraftsrapporter, og b) den rollen disse aktørene har spilt for å **fremme deltakelsen fra byer, provinser og regioner** i rapporteringsprosessen ved (minst delvis) å fjerne byrden med å behandle og samle inn data som ellers kan ha gjort at de ikke ble med i dette arbeidet.

Særlig arbeidet til to organisasjoner har hatt en vesentlig betydning for hvordan lokale bærekraftsstrategier måles og vurderes. De har dermed en ikke ubetydelig betydning for hvordan slike strategier blir oppdatert, gjennomført og reproduisert i forskjellige kontekster.

Bertelsmann-stiftelsen er en tysk privatretslig stiftelse som siden slutten av 1970-tallet har forsøkt å få igjennom politisk reform gjennom samfunnsansvar hos entreprenører.¹²

UN-SDSN er et initiativ som ble etablert i 2012 i regi av FNs generalsekretær. Det fungerer som et knutepunkt for teknologisk og sosial kunnskap og tilbyr praktiske løsninger og allianser over landegrensene for arbeidet med bærekraftspolitik.¹³

Det arbeidet disse to institusjonene har utført de siste årene, særlig innenfor Agenda 2030-rammeverket, har medført at initiativene deres har klart å håndtere begge ovennevnte dimensjoner. De har satt en slags standard for måling av bærekraftsmål som har gjort at en rekke byer, provinser og regioner kan delta i den globale prosessen, særlig ved å skape et helhetlig verktøysett som gir byene, provinsene og regionene en metode, indikatorer og data til å vurdere strategiene sine og dermed treffe velfunderte beslutninger om hvor nyttige de er. Det «generelle» målingssystemet som begge institusjoner har etablert sammen – bærekraftsindeksen – bygger på 75 indikatorer utviklet i stedet for de offisielle IAEG-SDGs-settene og et verktøy for nasjonale statistikkontorer. Det er blitt nedskalert til forskjellige lokale kontekster, og metodene og verktøyene i indeksen er anvendt på spesifikke territorier og samfunn: Afrika (Sustainable Development Goals Center for Africa & SDSN, 2020), Europa (SDSN & IEEP, 2020), USA (Lynch et al., 2019; Sachs et al., 2018), Spania (REDS - Red Española para el Desarrollo Sostenible, 2018, 2020), Italia (Cavalli & Farnia, 2018), Nord-Europa,¹⁴ arabiske land (Dahan et al., 2019) og Latin-Amerika (CODS, 2020).

UN-SDSNs og Bertelsmann-stiftelsens felles indikatorsystem har tatt nøye hensyn til den lokale politiske konteksten. Det har derfor vært nokså populært for frivillige lokale bærekraftsrapporter også. Målingsindeksen deres er nevnt i de frivillige lokale bærekraftsrapportene for Chimbote (Peru), Kitakyushu (Japan) og i begge de frivillige lokale bærekraftsrapportene for Taipei (Taiwan). Arbeidet deres har imidlertid vært særlig relevant for europeiske lokale bærekraftsrapporter, særlig for Tyskland og Spania.

4.1.1 Bertelsmann-stiftelsen og det tyske systemet for måling av bærekraftsmål

I Europa er det tyske systemet for lokal bærekraftig utvikling verdt å nevne av en rekke grunner. Tyskland la fram sin første frivillige nasjonale rapport i 2016 og arbeider nå med en andre rapport som skal legges fram for FN i 2021. Den tyske «klyngen» av kommuner og delstater som har utarbeidet en frivillig lokal bærekraftsrapport, er som nevnt i kapittel 2 en av de største i Europa og verden. Dette henger særlig sammen med det gunstige klimaet byene får gjennom de institusjonelle mekanismene på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Agenda 2030 bygger på en vesentlig tradisjon med lokal bærekraftsplanlegging og strategiutforming, og bærekraftsmålene representerte en naturlig forlengelse av dette arbeidet, i den grad at «knapt noen kommuner som arbeider med bærekraft, gjør det uten å fokusere på bærekraftsmålene og utforske deres relevans og virkning på lokalt plan» (Assmann et al., 2018). Mobiliseringen for å øke kapasiteten til kommuner av alle typer, størrelser og ressurser – særlig innenfor datainnsamling, -behandling og -måling – førte til en allianse på tvers av institusjoner, slik at tyske kommuner skulle få et felles verktøy

¹¹ Håndboken fra Det felles forskningssenter ser på de hyppigst benyttede målingssystemene i bærekraftsrammeverket (Siragusa et al., 2020).

¹² Mer informasjon: <https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/about-us/what-we-represent/our-mission>.

¹³ Se også: <https://www.unsdsn.org/about-us>.

¹⁴ Mer informasjon finnes på: <https://www.unsdsn-ne.org/our-actions/initiatives/sdg-impact-to-ol/>.

og en felles plattform for å måle hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål og egne bærekraftsplaner.

Denne alliansen koordinert av Bertelsmann-stiftelsen omfatter mange institusjonelle aktører og støttes hovedsakelig av tyske kommuneforbund og -nettverk som forbundsinstituttet for bygg-, by- og romforskning (*Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung*, BBSR), det tyske rådet for distrikter (*Deutscher Landkreistag*),¹⁵ det tyske rådet for byer (*Deutscher Städtetag*, DST, kommuneforbundet som særlig representerer større byer), det tyske forbund for byer og kommuner (*Deutscher Städte- und Gemeindebund*, DStGB, kommuneforbundet som hovedsakelig representerer mellomstore og mindre byer), det tyske institutt for byutvikling og Engagement Global, en offentlig etat for lokal utviklingspolitikk, finansiert av det tyske ministeriet for økonomisk samarbeid og utvikling.

Gjennom dette partnerskapet mellom nivåer etablerte Bertelsmann-stiftelsen den tyske bærekraftsportalen,¹⁶ det kommunale demografiske dataregisteret «Guide for Municipalities»¹⁷ og håndboken «Indicators for Municipalities» (Assmann et al., 2018). Dette initiativet, som er integrert i dette gunstige klimaet, har brakt konsulenter fram i lyset som aldri før. Det tilbyr veiledning og verktøy for utvelgelse, innsamling og behandling av data for måling av bærekraftsmål og bygger en gruppe av byer og delstater som deler de samme verktøyene og en visjon for hvordan de skal bruke kunnskap og lokale data til å forbedre effektiviteten og de politiske resultatene. Siden sentralforvaltningen er med via noen av sine etater som sørger for gjennomføring, og det er storstilt institusjonell sponning via kommuneforbund og -nettverk, er det vanskelig å definere dette som en hundre prosent grasrotprosess. Det er snarere etableringen av en kunnskapsbasert middevei som har levert metoder, data og verktøy til alle forvaltningsnivåer som har vært interessert i disse dataene.

4.1.2 Studier av relevante tyske byer for utforming av indikatorer: Mannheim, Stuttgart, Bonn

Mannheims lokale bærekraftsrapport bruker Bertelsmanns 54 grunnleggende indikatorer sammen med 53 andre indikatorer som opprinnelig ble utviklet på kommunalt nivå for å måle hvorvidt byens strategiske plan for bærekraftig utvikling, Mission Statement Mannheim 2030, blir fulgt (se også punkt 4.3 om den rollen allerede eksisterende strategiske dokumenter og deres tekniske grunnlag kan spille i utviklingen av frivillige lokale bærekraftsrapporter).¹⁸ Den frivillige lokale bærekraftsrapporten inneholder imidlertid oppdaterte data for 10 av Bertelsmanns kjerneindikatorer og utfyller kildene med opprinnelige lokale data fra byen for minst fem indikatorer til.

Stuttgarts tilfelle er enda mer paradigmatisk, i og med at den frivillige lokale bærekraftsrapporten ble utarbeidet av kommunen indirekte i samarbeid med det tyske instituttet for bystudier og Bertelsmann-stiftelsen som en pilotstudie som er fullstendig integrert med – og til en viss grad avledet av – stiftelsens indikatorsystem. Dette er per dags dato det eneste eksempelet på en slik framtrædende rolle for Bertelsmann-stiftelsen. Her leverer den både det statistiske verktøysettet som arbeidet med bærekraftsmål måles med, og den står faktisk for selve rapporteringen. Målet er todelt: På den ene side får byer som benytter stiftelsens indikatorsystem, en oppdatert resultatreferanse som de kan planlegge for framtidige fornyelser av sin lokale bærekraftspolitik. På den annen side skal pilotbyer fastsette indikatorsystemet som en helhetlig pakke som gir kommunene i Tyskland en reproduserbar, komplett forsyningskjede for arbeidet med bærekraftsmålene – fra bevisstgjøring, via mobilisering, strategiutforming og gjennomføring, til måling og rapportering.

Sammenlignet med de andre medlemmene av dette tyske «kunnskapsbaserte miljøet», er Bertelsmann-stiftelsens indikatorsystem derimot litt mindre relevant for Bonn, som bare har 11 indikatorer som er utviklet i samsvar med stiftelsens indikatorsystem. Størstedelen av indikatorene er som nærmere beskrevet i punkt 4.3.3 avhengig av tilpasning av indikatorene som først ble utviklet for de mer omfattende kommunale bærekraftsstrategiene. Indikatorene i disse strategiene var i det store og det hele kompatible med den analytiske metoden definert av IAEG-SDGs-indikatorene, selv om rammeverket skriver seg fra før det ble vanlig med bærekraftsmål.

4.1.3 UN-SDSN-systemet og dets virkning i Spania: Málaga

¹⁵ Tyske distrikter («Kreise» eller «Landkreise» i de fleste tyske delstater) er lokale administrative enheter ifølge NUTS-3 i Tysklands institusjonelle system. De kan sammenlignes med provinser og andre NUTS-3-betegnelser i de fleste europeiske systemer eller i mindre grad grevskaper i britiske eller amerikanske systemer. De fleste tyske storbyer er ikke en del av distrikter med et administrativt mandat som også omfatter tettsteder og landdistrikter.

¹⁶ Portalen er tilgjengelig på nettet på denne lenken: <https://sdg-portal.de/de/>.

¹⁷ Denne ressursen, Wegweiser kommune, er tilgjengelig på nettet på denne lenken: <https://www.wegweiser-kommune.de/>.

¹⁸ Mer informasjon om dette rammeverket er tilgjengelig på nettet på denne lenken: <https://www.mannheim.de/en/shaping-the-city/strategic-controlling-office/mission-statement-mannheim-2030>.

UN-SDSN arbeider med å standardisere en rapportmetode, og felles «lokalt tilpassede» indikatorer var særlig nyttige for Spania. Den spanske grenen av UN-SDSN, REDS, har som nevnt i punkt 3.1.1 i samarbeid med blant annet det spanske kommuneforbundet FEMP foreløpig publisert to bærekraftsrapporter i landet.

Studien anvender UN-SDSN-indikatorene og metoden fra bærekraftsindeksen på cirka 100 spanske byer. Rapporten fra 2020 bruker 106 indikatorer fra bærekraftsindeksens verktøysett fordi de er nyttige for spanske byer avhengig av hvor tilgjengelige tilstrekkelige disaggregerte, lokalt tilpassede datakilder er. Ifølge metoden i rapporten hadde minst 89 indikatorer (84 %) fullstendig lokalt tilpassede kilder (+29 % sammenlignet med utgaven av rapporten fra 2018). Mellom de to spørsmålene endret indikatorene seg vesentlig, ettersom «opptil 47 % av indikatorene (i alt 49) er nye eller er blitt forbedret når det gjelder relevans eller informasjon» – et valg som lover godt når det gjelder indikatornøyaktighet, men som er mer usikkert når det gjelder sammenlignbarhet over tid (REDS – Red Española para el Desarrollo Sostenible, 2020).

Generelt har rapportene fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling og de andre publikasjonene fra UN-SDSN mye metodologisk informasjon. All tilgjengelig informasjon om datakilder, definisjon av indikatorene, referansedatabasene og tids- og disaggregeringstilgjengelighet er forklart i velorganiserte statistiske vedlegg. I samsvar med resten av den rikelige produksjonen fra UN-SDSN og hele indikatorsystemet gjør de to rapportene fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling også bruk av trafikklys for å vurdere hvordan det er arbeidet med bærekraftsmål over tid (se punkt 5.4 for en kort kommentar til dette emnet).

Også på grunn av mange andre visuelle hjelpemidler og verktøy har rapportene fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling vært særlig vellykket for å bevisstgjøre spanske kommuner. Det har også uformelt vært brukt som et «halvoffisielt» evalueringsskjema for å kommunisere oppnåelse av bærekraftsmål mellom institusjoner.

Tilpassede rapportindikatorer fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling ble referert eller brukt i utstrakt grad i lokale strategiske bærekraftsplaner og -dokumenter og i frivillige lokale bærekraftsrapporter. Barcelonas metodeveiledning fra 2019 for sin frivillige lokale bærekraftsrapport benyttet 42 rapportindikatorer fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling (i alt 70 indikatorer ble trukket ut av kilder fra det større UN-SDSN/Bertelsmann-indikatorsystemet, jf. også punkt 4.3.1 nedenfor).

Málaga bygde en del av sin strategiske Agenda 2030-forpliktelse på vurderingen av byens resultater slik rapporten fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling fra 2018 viser: «som en referanse, når vi vurderer de kommunale indikatorene den tilbyr, som vi kan bruke til å forske på Málaga [...], framhever forskningsarbeidet til det spanske nettverket for bærekraftig utvikling også noen vesentlige hull i statistiske data som er tilgjengelige på det lokale nivå» (CIEDES-stiftelsen, 2018). Kommunen arbeidet med å utvide indikatorene fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling med nye indikatorer som var mer i tråd med byens virkelighet, og som det fantes data for på kommunalt plan. Málaga bruker til slutt 118 indikatorer i sin frivillige lokale bærekraftsrapport: 70 ble utviklet kommunalt i forbindelse med byens strategi for bærekraftig utvikling, og 48 ble trukket ut eller tilpasset fra indikatorene i rapporten fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling fra 2018.

4.2 Utforming av indikatorer med forskjellige metoder for å måle bærekraftsmål: Barcelona og Bristol

Barcelona har i årevis vært ledende innen tilpasning av bærekraftsmål til lokalt nivå. Barcelona er hjem for United Cities and Local Governments. Denne internasjonale organisasjonen er en pådriver for Agenda 2030 og bærekraftsmålene som en måte byer, provinser og regioner kan få en stemme når det gjelder bærekraftsmål og andre globale agendaer.

Barcelonas provinstring har vært en lokal pådriver for lokal tilpasning og arbeidet med bærekraftsmålene. Byen har sterke partnerskap med globale aktører som UNDP og UN-Habitat og fører an innen arbeidet med god lokal bærekraftspraksis (f.eks. sertifiserte anbudsrunder som er compatible med bærekraftsmålene). Institusjoner fra Barcelonas byadministrasjon, f.eks. Barcelonas strategiske byplan (PEMB, *Pla Estratégic Metropolità de Barcelona*), har ført an og fremmet lokal deltakelse i arbeidet med bærekraftsmålene og har også oppfordret til lokalt arbeid og samarbeid om å definere lokalt tilpassede indikatorer for storbyområdet.

Mot dette bakteppet publiserte Barcelona sin første rapport om byens tilpasning av bærekraftsmål til lokalt nivå i 2019 (Barcelona kommune, 2019). Dokumentet ble ikke merket som en frivillig lokal bærekraftsrapport, og det fulgte heller ikke de vanligste rapportmalene særlig strengt. Dokumentet inneholder ikke en kvalitativ vurdering av politiske bærekraftstiltak i byen, og indikatorene som velges, er ikke sammenstilt med data fra identifiserte kilder. Rapporten inneholdt en oversikt over institusjonell tilpasning til bærekraftsmålene og alle aktivitetene satt i verk i byen for å øke bevisstheten og støtte initiativer for arbeidet med målene fra grasrota til kontorene i byforvaltningen. Den så også nærmere på kompatibiliteten mellom hvert av bærekraftsmålenes 169 delmål og en rekke strategiske planer og handlingsplaner som byen allerede hadde utarbeidet.¹⁹

Dokumentet fokuserte imidlertid også på spørsmålet om indikatorer og tilbyr en slags metodologisk veiledning til indikatorene kommunen har valgt for rapporten. Det så på hvor compatible de kommunale «bærekraftsindikatorene» var.²⁰ Dette er et verktøysett bestående av lokalt utviklede og lokalt innsamlede komplekse indikatorer for byer, 29 hovedindikatorer og 28 delindikatorer, delt inn i ti hovedmål. Barcelona hadde utviklet disse indikatorene siden 2003 for å måle hvordan byen arbeidet med Agenda 21-rammeverket,²¹ slik det ble innført i byen gjennom byens første bærekraftsforpliktelse som senere ble oppdatert i 2012.²² Rapporten hadde også et utførlig statistisk vedlegg om indikatorene som planlegges brukt for å måle hvordan byen har arbeidet med bærekraftsmål.

Det var et stort arbeid, ettersom vedlegget inneholder 205 indikatorer og tilhørende metadata. Utformingen av indikatorer i dokumentforslaget fra 2019 var nokså variert. 21 indikatorer (10,2 %) ble definert internt av kommunen i forbindelse med rapporten, mens 184 (89,8 %) ble tilpasset fra forskjellige kilder som på sin side henviste til forskjellige forvaltningsnivåer. Viktige kilder til tilpassede indikatorer omfatter tre hovedkategorier:

- **Indikatorer utarbeidet av internasjonale organisasjoner og aktører.** En vesentlig andel av indikatorene i Barcelonas frivillige lokale bærekraftsrapport fra 2019 kommer fra et spesifikt rapporteringssystem, dvs. metodene, indikatorene og analysene utviklet av kunnskapsdrevne strategi- og forskningsinstitusjoner globalt og tilknyttet FN: 42 indikatorer ble utviklet ved hjelp av indikatorer som var blitt utviklet for rapporten fra det spanske nettverket for bærekraftig utvikling fra 2018, utarbeidet i samarbeid med UN-SDSN (REDS – Red Española para el Desarrollo Sostenible, 2018), 6 indikatorer ble tilpasset fra Bertelsmann-stiftelsens indikatorsystem²³ og ytterligere 6 ble tilpasset fra en gjennomgåelse av bærekraftsrapporter fra amerikanske byer og delstater, også redigert av UN-SDSN og Bertelsmann-stiftelsen. Når vi ser på indikatorene som ble utviklet ved å kombinere indikatorer fra noen av disse tre publikasjonene, ble i alt 70 av 205 indikatorer tilpasset fra eksisterende kilder i det politiske nettverkets «kunnskapsbaserte miljø». Bare én indikator ble uttrykkelig tilpasset fra EUs rapporteringssystem.²⁴ Ingen ble tilpasset fra den offisielle FN-mekanismen.

¹⁹ Se særlig: (Barcelona kommune, 2019).

²⁰ Nettportalen med initiativets metodologiske baser og et bibliotek over alle relaterte publikasjoner er tilgjengelig på denne adressen: <https://is.gd/PsXdlj>.

²¹ Mer informasjon om den politiske forpliktelsen som ligger bak det tekniske arbeidet med bærekraftsindikatorer, finnes i den aller første «Indicators 21»-rapporten (Barcelona kommune, 2003).

²² Mer informasjon: <https://is.gd/OXXEKW>

²³ Mer informasjon finnes i punkt 3.3.

²⁴ Dokumentet presiserer ikke hvilken spesifikk kilde som ble brukt i den lokale bærekraftsrapporten.

- **Indikatorer utarbeidet av sivilsamfunn / ikke-statlige kilder.** Denne blandede gruppen viser kommunens evne til å identifisere verdifulle indikatorer også utenfor de vanlige mekanismene som er utviklet på nasjonalt eller globalt nivå. Minst 10 indikatorer var basert på indikatorer som ble utviklet i forbindelse med et prosjekt som fokuserte på forskning og sosialt engasjement, «Sustainability Observatory», som identifiserer seg selv som en grasrotorganisasjon. 21 indikatorer ble utarbeidet av et privat konsulentfirma.
- **Byen utviklet indikatorer for andre (kompatible) strategiske rammeverk og/eller initiativer.** Den tredje store gruppen av kilder omfatter flere lokale strategiske dokumenter og andre rapporteringsinitiativer som gjør at det er utviklet forskjellige indikatorer for å måle i hvilken grad kommuner når lokale mål. Denne gruppen omfatter minst 44 indikatorer fra Barcelonas «bærekraftsindikatorer», 11 indikatorer fra «målene» i byens inkluderingsstrategi for reduksjon av sosiale ulikheter 2017–2027 (Barcelona kommune, 2017) og 3 indikatorer utviklet som en kombinasjon av begge kilder. Minst 12 indikatorer ble tilpasset fra andre strategiske rammeverk som var utviklet av forskjellige kommunekontorer.

Siden dette dokumentet ble publisert, har Barcelona satt i verk en mer systematisk prosess med å tilpasse seg kravene i Agenda 2030, og et mer inngående arbeid med å tilpasse bærekraftsmålene til lokalt nivå og bruke dem til å formulere lokal politikk. Som en del av denne lokale tilpasningsprosessen, der alle kommunen deltok med alle sine etater og virksomheter, utarbeidet Barcelona også en komplett frivillig lokal bærekraftsrapport under tilsyn av Agenda 2030-kommisjonen, et kontor som var blitt uttrykkelig opprettet for dette formålet.

I november 2020 publiserte Barcelona den første publikasjonen i dette nye rammeverket, *L'Agenda 2030 de Barcelona* (Barcelona kommune, 2020). Dette var en ekstremt grundig analyse av de 17 bærekraftsmålene og deres 169 delmål, ledsaget av en streng metode for lokal tilpasning av dem til byens institusjoner, mekanismer og behov. Det nye dokumentet angir 227 indikatorer for å måle resultater av tilpasningen til lokalt nivå. Metadataene er særlig detaljerte. Hver av de 221 fullt utviklede indikatorene inkluderer indikatoropprinnelse, fullstendig datakilde, referanseverdier og lokale delmål som skal nås innen 2030. Dette er tilpasninger av de «opprinnelige» bærekraftsmålene som skal være kompatible med resultatene fra en rekke handlingsplaner på bynivå, straks disse er nådd også.

Utformingen av indikatorer i det nye dokumentet er enkelt oppsummert:

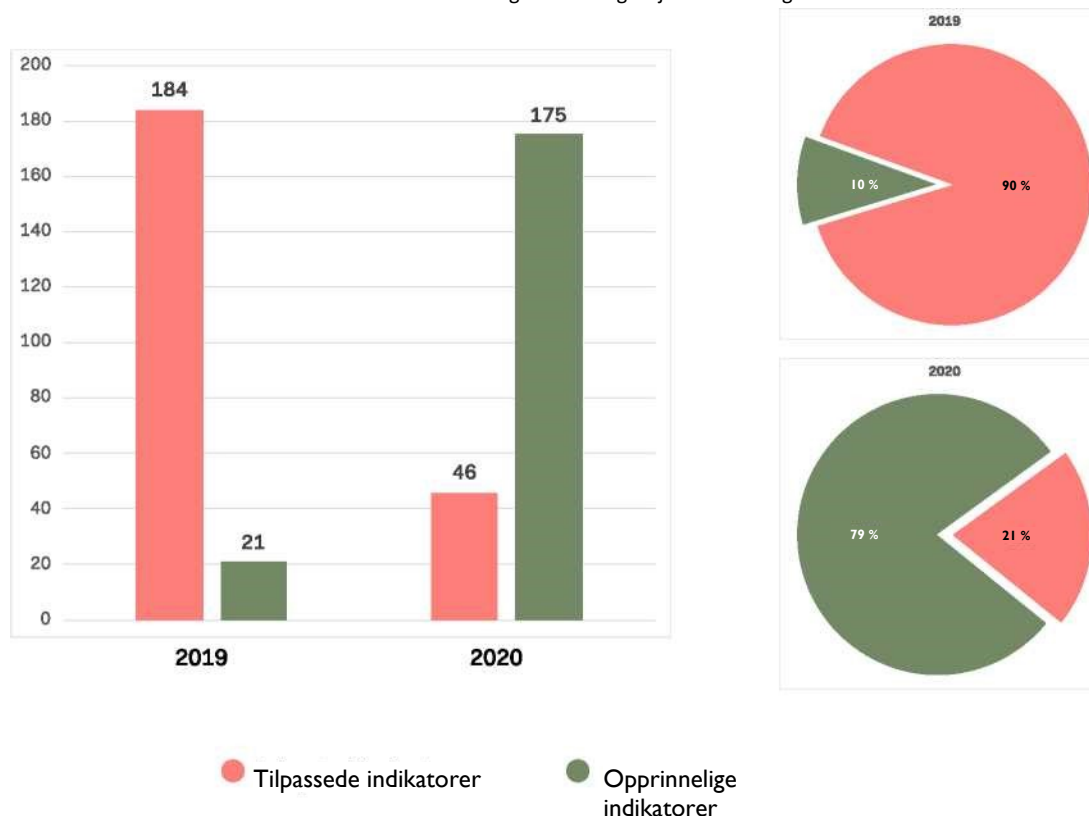
- 36 indikatorer er tilpasset direkte fra IAEG-SDGs-indikatorene.
- 10 indikatorer er trukket ut av datasett fra Eurostat.
- 175 indikatorer er spesialutviklet av kommunen for å tilpasse Agenda 2030 til Barcelonas spesifikke samfunnsøkonomiske, demografiske og politiske virkelighet.

Det som er ekstremt relevant med publikasjonen av Barcelonas metodeveiledning fra 2020, er hvordan den dokumenterer paradigmeskiftet i byens tilnærming til lokal tilpasning og databehandling, dvs. en forståelse av at lokale data målt gjennom lokalt tilpassede indikatorer er en pålitelig måte å måle den lokale innvirkning av Agenda 2030 på.

Når det gjelder metodologisk bevissthet, gjenspeiles dette i en forskyvning fra indikatorutvelgelse til «indikatorutforming». Denne praksisen har involvert byetater og lokale aktører og er i stor grad bygd på eksisterende bærekraftsplaner og -plattformer for å garantere en lokalt tilpasset analyse og en grad av konsekvens med tidligere strategisk arbeid i lokalforvaltningen. Figur 4 viser hvordan fordelingen mellom lokalt definerte og tilpassede indikatorer i Barcelonas strategiske rapport har endret seg. Fordelingen er nesten snudd på hodet etter det ene året der byen har arbeidet på en mer lokalt tilpasset metode.

Byen planlegger å publisere den første fullstendige rapporten om tilpasning av bærekraftsmål til lokalt nivå, dvs. en mer tradisjonell frivillig lokal bærekraftsrapport, sommeren 2021. Det vil være anledning til å se hvordan utformingen av lokalt utviklede indikatorer kan fange kompleksiteten i en storby med 1,6 millioner mennesker og utfordringene som følger av en slik paradigmatisk investering i lokal tilpasning.

Figur 4 Sammenligning mellom antallet og andelen tilpassede indikatorer (ferskenfarget) og lokalt utviklede indikatorer (grønn) i Barcelonas to metodologiske retningslinjer fra 2019 og 2020.

Kilde: egen utarbeiding.

Per dags dato er Barcelona et av de mest avanserte laboratoriene for frivillige lokale bærekraftsrapporter når det gjelder metode og teknisk forpliktelse til datainnsamling og -behandling. Den framvoksende metoden kan bli en blåkopi for byer som fortsatt slites mellom to svært vanlige «alternativer som byer [...] står overfor: prioritere målbare delmål eller investere for å skaffe nye data og måle delmål som er relevante for å arbeide med bærekraftsmålene» i en spesifikk kontekst (Siragusa et al., 2020).

4.2.1 Bristols definisjon av indikatorverktøysett

I 2019 publiserte Bristol også en frivillig lokal bærekraftsrapport med et ekstremt detaljert statistisk vedlegg og en avansert dataanalyse, og med en nokså variert utforming av indikatorer. Prosessen der Bristol definerte 39 «originale» indikatorer (26,5 % av alle indikatorer i rapporten), var svært forskjellig fra Barcelonas prosess.

Bristols One City-initiativ løste spørsmålet om indikatorer ved å velge hvilke indikatorer fra IAEG-SDGs-settet som kunne brukes sammen med lokalt innsamlede data. Disse indikatorene ble ikke identifisert som det høyeste nivået i målingssystemet, men i stedet som det nivået som ville garantere størst kompatibilitet (og sammenlignbarhet) for Bristols frivillige lokale bærekraftsrapport med metodene i de nasjonale rapportene.²⁵ Deretter fylte man ut hullene fra denne første runden med nasjonale indikatorer og andre relevante indikatorer for byen. Når en del lokal informasjon fortsatt manglet en indikator som den kunne uttrykkes gjennom, ville byen definere en opprinnelig indikator på egen hånd. Bristol fremmet denne metodologiske prosessen med det mål å etablere Storbritannias nasjonale statistikkontor som det ultimate referansepunkt for alle byer som ville delta i lignende rapporteringsvirksomhet, der det skilles ut et sett med «grunnleggende indikatorer» som etter å ha blitt systematisert på nasjonalt nivå kan være tilgjengelige for alle britiske byer.

Dette viser eksempler på «evolusjonære» metoder der byer enten prøver og feiler eller skalerer opp eller ned etter hvert som de lærer hva slags informasjon som kan rapporteres, og hva slags måling som er nyttig i forhold til hvilke ressurser og hvilken kapasitet de har.

I siste instans **er det ingen iboende verdi å ha flere eller færre lokalt, nasjonalt eller globalt utviklede indikatorer**, siden alle allerede eksisterende forhold uvegerlig vil bli til flere behov og

²⁵ Forfatteren fikk anledning til å drøfte dette emnet med en representant fra byrådet i Bristol i et intervju i slutten av januar 2021.

preferanser når data samles inn og måles. I stedet er det viktig å vise at **det er forskjellige strategiske veier som fører til det samme resultatet**. Evnen til å fastsette et sett av indikatorer og indikatorer som a) kan gi klar informasjon om den sosiale, økonomiske og demografiske virkelighet de forventes å beskrive, og b) kan brukes fordi de nødvendige dataene er enkelt og rimelig tilgjengelige over tid.

4.3 Samsvar mellom eksisterende strategiske rammer og bærekraftsmål

En lokal bærekraftsrapport er ikke nødvendigvis den første muligheten byer, provinser og regioner har til å rapportere hvordan det arbeides med den lokale politikken for bærekraftig utvikling. I mange tilfeller forholder kommuner og regioner seg til bærekraftsmålene med betydelig tidligere erfaring og kjennskap til rapportering innenfor et av de andre strategiske rammeverkene de hadde etablert, enten før eller etter Agenda 2030.

Mange byer, provinser og regioner har valgt å benytte seg av lokal måling og rapportering som allerede er utført når de måtte samle inn pålitelige lokale data som var kompatible med indikatorer som Agenda 2030.

Mange av indikatorene som er brukt i de europeiske frivillige lokale bærekraftsrapportene, har derfor uvegerlig hatt stor nytte av verktøysettene som er utviklet for andre strategiske planer og rammeverk, og tilpasset sin terminologi og sitt omfang til bærekraftsmålene.

4.3.1 Barcelona: frivillig lokal bærekraftsrapport som lappverk av eksisterende (og effektive) vurderingsverktøy

Når det gjelder Barcelonas nyeste metodeveiledning, har byen for eksempel inkludert minst 11 av 227 indikatorer (4,8 %) som allerede var blitt utviklet og brukt i byens «bærekraftsindikatorer». 18 indikatorer (7,9 %) er tilpasset fra allerede eksisterende kommuneplaner. De lånte indikatorene i det metodologiske verktøysettet henviser særlig til to grunnpilarer i kommunens bærekraftsrammeverk: ovennevnte «inkluderingsstrategi for reduksjon av sosiale ulikheter 2017–2027» (Barcelona kommune, 2017), som selv bygger på et sett av 68 indikatorer for å måle måloppnåelse, og Barcelonas «klimaplan 2018–2030» (Barcelona kommune, 2018), som omfatter 76 lokalt utviklede indikatorer. Klimaplanen er Barcelonas strategiske tilpasning av byens klimaforpliktelse 2030, der byen forpliktet seg til å kutte CO₂-utslipp med 40 % fra referanseåret 2005 og øke de urbane grøntområdene med 1,6 km². Alt dette skulle oppnås innen 2030. Mer generelt henviser Barcelonas metodeveiledning uttrykkelig til over 100 kommunale planer, bestemmelser og politiske rammeverk som retningslinjer for tilpasningen av bærekraftsmålenes 169 delmål til lokalt nivå og søket etter kompatible indikatorer for gjennomgåelse og rapportering.

4.3.2 Et eksempel på systematisk lokal datainnsamling: Jaén

Den spanske provinsen Jaén er et særlig interessant tilfelle. Rapporten omfatter et svært detaljert statistisk vedlegg med all grunnleggende informasjon for hver av de 110 valgte indikatorene (det er teknisk sett 140 indikatorer i rapporten, ettersom flere indikatorer er delt inn i delindikatorer i samsvar med spesifikke disaggregeringsvariabler, som kjønn eller alder): Alle metadata tilbys sammen med referanseverdier, indikatorens opprinnelse, datakilden som er brukt til å måle den, verdier gjennom tid når tidsseriedata var tilgjengelige.

Teknisk sett er alle de 110 indikatorene for provinsen Jaén originale og lokalt tilpassede. Rapporten gjør det klart fra begynnelsen av at indikatorene ble utformet «med variablene fastsatt internasjonalt som referanse og variablene definert av Eurostat, Spanias nasjonale statistikkontor, Andalucías institutt for statistikk og kartografi og det spanske nettverket for bærekraftig utvikling» og tilpasset for å definere indikatorer tilsvarende indikatorene «benyttet i andre områder med samme formål» og «øker sammenlignbarheten og bruker de samme kriteriene når det gjelder å måle arbeidet med bærekraftsmål» (Herrador Lindes et al., 2019, s. 15 (forfatterens oversettelse)).

Nærmere bestemt ble 40 av 110 indikatorer (36,4 %) definert helt fra bunnen av for denne rapporten etter ovennevnte kriterier for sammenlignbarhet med vurderingene fra andre byer, provinser og regioner. 61 indikatorer (55,4 %) ble imidlertid hentet direkte fra den allerede eksisterende andre strategiske planen og særlig fra et kvantitativt styringsverktøy (CMI) som teamet med ansvar for arbeidet med bærekraftsstrategien hadde utviklet for å garantere måling og vurdering.

Ni indikatorer (8,2 %) ble trukket ut av styringsverktøyet og deretter justert for å passe bedre til rammeverket for rapportering om bærekraftsmål. Styringsverktøyet i seg selv er et kjempearbeid (særlig for en provins med 600 000 innbyggere). Det inneholder 381 indikatorer fordelt på åtte politiske kjerneområder og tilpasset fra forskjellige internasjonale og nasjonale kilder for å passe inn med dataene som provinsen hadde tilgjengelig på eget styringsnivå. Styringsverktøyets målinger av hvordan den lokale strategiske planen ble gjennomført, er dessuten regelmessig oppdatert hver sjette måned siden 2014.²⁶ Da styringsverktøyet først ble etablert, var den viktigste referanserammen fortsatt Europa 2020-strategien for

²⁶ Alle utgavene av rapportene fra styringsverktøyet er tilgjengelige på nettet på: <https://is.gd/w1g90D>.

«smart, bærekraftig og inkluderende vekst».²⁷

En av oppgavene teamet med ansvar for de nyeste strategiske dokumentene utførte – den frivillige lokale bærekraftsrapporten som vurderes i denne studien – var faktisk å velge de indikatorene fra styringsverktøyet som var enklere å bringe i tråd med bærekraftsmålene. **Arbeidet som provinsen Jaén utførte med støtte fra det lokale universitetet** – og en stor koalisjon bestående av flere interessenter fra offentlig forvaltning til akademia, fra fagforeninger til privat sektor og økonomiske aktører – **er i bunn og grunn en mønsterpraksis i både europeisk og global sammenheng når det gjelder hvordan man skal ta eierskap til rapporteringsprosessen**, som omfattet et utfordrende, ressursintensivt arbeid med utvalgte utilstrekkelige indikatorer, definisjon av originale og lokalt tilpassede indikatorer, og identifisering av pålitelige kilder til lokale data.

4.3.3 Lokale bærekraftsstrategier som metodologisk grunnlag: Åbo og Bonn

Åbos rapport bygde på erfaringen fra byens strategiske rammeverk som opprinnelig ble utviklet i 2014 og oppdatert i 2018 (Åbo kommune, 2018). «Bystrategien» fremmet lokale tiltak og bruk av et sett politiske søyler – trivsel, utdanning, bærekraftig vekst, inkludering og likestilling – og hadde et komplekst sett med indikatorer. Minst 63 av indikatorene i strategien ble senere brukt i Åbos frivillige lokale bærekraftsrapport²⁸ og tilpasset slik at de enten samsvarte i størst mulig grad med indikatorene i det «offisielle» FN-systemet eller var kompatible med bærekraftsmålene de ble valgt ut for å måle.

Resonnementet bak prosessen med å tilpasse indikatorer for Åbo sier også noe om hvor vanskelig det er for noe så universelt som bærekraftsmålene å ta tilstrekkelig hensyn til forskjellige samfunnsøkonomiske virkeligheter på forskjellige steder. Eksempelvis er bruken av indikatoren for bærekraftsmål 10 om ulikhet uttrykkelig endret i Åbos frivillige lokale bærekraftsrapport. Argumentet var at den «offisielle» FN-indikatorens fokus på inntektsforskjeller var mindre relevant for Finland. I Finland har disse forskjellene historisk sett vært mindre enn i andre land på grunn av landets progressive skattemekanismer, og generelt mindre relevante enn «ulikhet fra et likebehandlingsperspektiv» (Turku kommune, 2020, s. 50). Indikatorene i bystrategien som ble valgt ut for de frivillige lokale bærekraftsrapportene, måler derfor opplevd livskvalitet, trivsel på tvers av forskjellige demografier og befolkningsgrupper samt tilgjengelighet av utdanning og andre tjenester.

Bonn i Tyskland er et annet relevant eksempel i denne forbindelse. Byen hadde en lang administrativ tradisjon for strategisk bærekraftsplanlegging. Bonn var en av kommunene som deltok i «Bærekraftige kommuner»,²⁹ et initiativ som ble gjennomført av *Deutsche Umwelthilfe*, en tysk ideell organisasjon i det sivile samfunn og tenkesmie. Initiativet samarbeidet med 175 tyske kommuner mellom 2001 og 2004 for å måle gjennomføringen av lokal politikk i forhold til de tre kjernepillarene i Agenda 21-rammeverket (samfunn, økonomi og miljøet).

Innen dette systemet og i konstant samarbeid og gjensidig samråd med de involverte kommunene utviklet *Deutsche Umwelthilfe* et sett av 41 lokale indikatorer organisert etter strategisk sektor: trivsel, sosial rettferdighet, miljøkvalitet og ressurseffektivitet og økonomisk effektivitet.

Takket være denne erfaringen og bruk av lokal målingskapasitet utviklet Bonn sin egen rapporteringsmekanisme for lokal bærekraftspolitikk og har publisert treårige strategiske planleggings- og rapporteringsdokumenter siden 2005. Byens bærekraftsrapporter følger en streng metode og bruker stor plass på å legitimisere sine indikatorer og kompatibiliteten mellom disse indikatorene og den politiske informasjonen som byen kan utarbeide lokalt.

Den siste utgaven av rapporten publisert i juli 2020 (Bonn kommune, 2018) beskriver grundig hver indikator, herunder indikatorens opprinnelse og kilden til dataene som er brukt til å måle den, sammen med en gjennomgåelse av resultatene for hver indikator i de tilgjengelige tidsseriedataene samt en direkte forbindelse til kommunens politiske aktiviteter og initiativer. 2020-utgaven av bærekraftsrapporten knytter dessuten hver indikator direkte til bærekraftsmålene: På denne måten kunne Bonns frivillige lokale bærekraftsrapport bygge på byens tidligere erfaring med måling og samtidig tilpasse denne kunnskapen til byens politikk i forhold til Agenda 2030 og arbeidet med bærekraftsmålene.

²⁷ Se referanse på: <https://is.gd/xYgfAj>.

²⁸ Den frivillige lokale bærekraftsrapporten inneholder åpent 44 indikatorer fra bystrategien i rapporteringen av de 17 bærekraftsmålene. De gjenværende indikatorene er mer tatt inn i rapporten på en mer diskursiv måte ikke ulik metoden Ghent brukte i sin egen rapport.

²⁹ En beskrivelse av initiativet og en redegjørelse for de viktigste metodene og resultatene er fortsatt tilgjengelig på nettstedet til *Deutsche Umwelthilfe* (tysk miljøhjelp): <https://is.gd/cxTpFd>.

Når det gjelder den «absolutte» opprinnelsen av indikatorene som disse frivillige lokale bærekraftsrapportene har brukt i forbindelse med arbeidet med bærekraftsmålene, er det for Åbo i dag ikke tilstrekkelig dokumentert hvordan den tidligere prosessen som førte til den initielle definisjonen av indikatorene, var. Verken skrivebordsundersøkelser eller samtaler med representantene som bidro til utarbeidelsen av de frivillige lokale bærekraftsrapportene, har kunnet bringe dette på det rene. For Bonn var det ikke mulig å hente spesifikk informasjon om definisjonen av de opprinnelige indikatorene i forbindelse med initiativet «Bærekraftige kommuner» i 2001–2004.

Når det gjelder typen tilpasning og oppgradering som disse indikatorene ble integrert i de frivillige lokale bærekraftsrapportene med, benyttet Åbos bystrategi seg i stor grad av store mengder tilgjengelige nasjonale data disaggregert etter byer og byområder. Sammenligningen mellom Finlands «seks byer» er et tilbakevendende tema når politikk og resultater skal vurderes. Også på grunn av denne systematiske disaggregeringen på kommunalt nivå er det et vesentlig sammenfall mellom indikatorene i Åbos strategi og indikatorene som Finlands nasjonale statistikkontor definerer og bruker. Bonns metode gikk derimot spesifikt ut på å gi bystyret et konsekvent sett lokale data over en lengre periode, slik at man fikk tidsserier man kunne bruke som referanser for evaluering av politiske resultater. Det statistiske systemet er til en viss grad mer lokalt basert. Dessuten er det et slags unntak innenfor det tyske bærekrafts- og kunnskapssystemet, jf. også punkt 4.1 ovenfor.

5 Datainnsamling og -behandling i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter

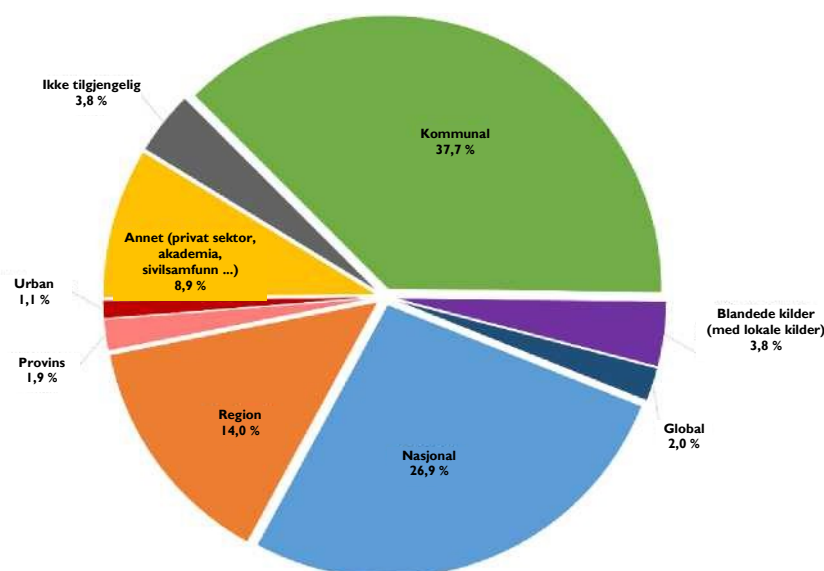
Foruten å identifisere relevante indikatorer for å måle hvordan det arbeides med bærekraftsmål, er de frivillige lokale bærekraftsrapportenes pålitelighet også avhengig av byenes, provinsenes og regionenes evne til å sammenstille disse indikatorene med tilgjengelige, disaggregerte, holdbare og rimelige data.

Når det gjelder tilgjengelighet, er de fleste nasjonale statistiske systemer og datainnsamlingsmekanismer organisert i nasjonale statistikkontorer som gjerne sentraliserer – noe de har lovhjemmel til å gjøre – innsamlingen og behandlingen av data på alle nivåer i landet. Data blir behandlet forskjellige på forskjellige steder, men likevel er det flere eksempler fra hele verden på at de nasjonale statistikkontorene er representert på lavere nivåer eller har delegert databehandlingen til underliggende etater. Bare for å nevne noen samler Storbritannias nasjonale statistikkontor inn regional og lokal informasjon fra underliggende etater. Sør-Koreas nasjonale statistikkontor støttes av fem regionale kontorer, ett lokalt kontor og 34 distriktskontorer. Spanias autonome regioner har sine egne regionale statistikkontorer. Ofte er de til viss grad uavhengige fra landets sentrale statistikkontor. I sentraliserte systemer er imidlertid byers, provinsers og regioners faktiske evne til å få tilgang til data og bruke dem begrenset til de dataene det nasjonale statistikkontoret faktisk stiller til rådighet for andre forvaltningsnivåer og institusjonelle aktører.

Dette har naturligvis hatt en vesentlig innvirkning på tilgjengeligheten av disaggregert og holdbar informasjon. Dersom det nasjonale statistikkontoret sentraliserer databehandling, vil den graden som denne informasjonen er fragmentert i samsvar med variabler i mellom forskjellige forvaltningsnivåer, eller tidsrommet som de er samlet inn over, avhenge av beslutninger som det ikke er opp til byer, provinser eller regioner å ta. Mangfold er avgjørende i denne forbindelse. Det meste av informasjonen som er samlet inn av Spanias nasjonale statistikkontor, er disaggregert ned til provinsnivå. Finlands og Sveriges nasjonale statistikkontor samler derimot inn data ned til kommunalt nivå i alle fall for de største byområdene.

Til slutt er det et spørsmål om byer, provinser og regioner har råd til å gjennomføre datainnsamlingsprosessen på egen hånd. De fleste lokale myndigheter har kanskje ikke mulighet til dette både på grunn av de budsjettmessige begrensningene og på grunn av kravet til tekniske og menneskelige ressurser.

Figur 5 Samlet fordeling av datakilder i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter

(a) N europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter med informasjon om datakilder N = 14

Kilde : egen utarbeiding

Figur 5 viser fordelingen av indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter etter datakilden som brukes til å måle dem. Det er flere problemer knyttet til behandling av data, måling av indikatorer og lokal tilpasning av FNs målingsmekanismer, men **cirka 37 % av indikatorene som brukes i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter i dag, er hentet direkte fra kommunalt nivå.** Tabell 3 viser

grunnleggende informasjon om datakilder og behandling av data i hver publisert europeisk frivillig lokal bærekraftsrapport.

Ettersom det finnes så mange ressurser og metoder i forskjellige nasjonale kontekster, er det noen variabler som datakilder i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter kan utforskes videre gjennom. Denne gruppen kan sorteres i: a) frivillige lokale bærekraftsrapporter der det bevisst samles inn data eller brukes data som «opprinnelig» er samlet inn lokalt, b) frivillige lokale bærekraftsrapporter der det brukes allerede eksisterende datakilder – særlig fra nasjonale statistikkontorer – og der lokal informasjon forsøkes trukket ut av større datasett.

Tabell 3 Fordeling av datakilder i frivillige lokale bærekraftsrapporter som inneholdt metadata eller informasjon om datakilder.

Kilde : egen utarbeiding.

Lokal myndighet	Land	Type	År	Datakilder								–
				Lokal	Blandet (og lokal)	Global	Nasjonal	Region	Provins	Urban	Annet (sivilsamfunn, akademia, privat ...)	
Barcelona	Spania	By	2019	64	5	10	84	1	1	3	37	0
Barcelona^(a)	Spania	By	2020	157	2	0	3	13	0	12	11	23
Bonn(b)	Tyskland	By	2020	34	8	0	1	2	0	0	1	0
Bristol	Storbritannia	By	2019	43	1	0	92	0	1	0	10	0
Esbo^(c)	Finland	By	2020	9	6	0	13	0	0	0	1	8
Ghent	Belgia	By	2020	84	2	0	32	68	4	0	34	0
Göteborg^(b)	Sverige	By	2019	4	0	0	46	0	4	0	1	10
Helsingfors	Finland	By	2019	20	0	0	15	0	0	0	0	0
Jaén(b)	Spania	Provins	2020	0	1	0	59	53	15	0	12	0
Málaga	Spania	By	2018	20	26	18	34	15	1	0	6	0
Mannheim^(b)	Tyskland	By	2019	35	1	0	8	4	0	0	1	4
Stuttgart	Tyskland	By	2020	50	4	0	10	2	0	0	11	0
Åbo^(b)	Finland	By	2020	14	1	0	20	1	0	0	0	8
Sum				534	57	28	417	159	26	15	125	53

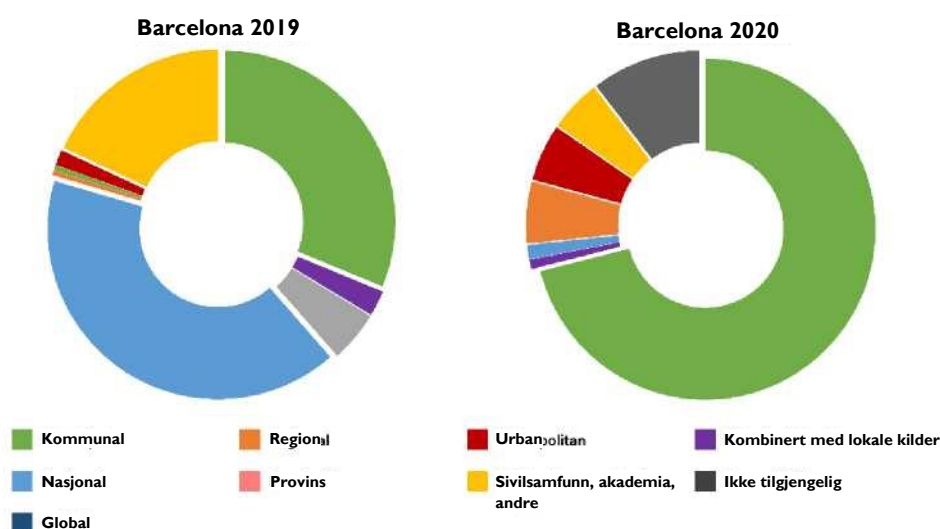
- (a) Kilder til 23 indikatorer er kategorisert som ikke tilgjengelige fordi de bevisst ikke er blitt definert i den frivillige lokale bærekraftsrapporten i påvente av at det ansvarlige kontoret definerer metoden sin bedre.
- (b) Mer informasjon om datakilder for disse frivillige lokale bærekraftsrapportene ble innhentet ved direkte kontakt og/eller intervjuer med representanter med ansvar for dokumentene og/eller indikatorenes metadata (bare kildene til de 44 indikatorene som ble hentet fra bystrategien, er angitt her).
- (c) Omtellingen for Esbo omfatter bare «nøkkelindikatorene» som er framhevet i den frivillige lokale bærekraftsrapporten (som det er angitt kilder for), selv om ikke-systematiserte data finnes i analysen i rapporten. Høyeste verdier for hver frivillig lokal bærekraftsrapport uthøvet med fet skrift.

5.1 Lokalt innsamlede og tilgjengelige data

5.1.1 Barcelona

Barcelonas eksempel, med drøftelsen av hvordan indikatorer var utformet og definert, er særlig viktig i et tidsbasert komparativt perspektiv, dvs. hvordan byens forventninger og kapasitet har utviklet seg over (en forholdsvis kort) tid. Sammenlignet med det metodologiske dokumentet fra 2019 (Barcelona kommune, 2019), der 31,2 % av alle indikatorer var hentet fra kommunale data, skyter tallet i været i retningslinjene fra 2020 (Barcelona kommune, 2020). **Da var rundt 71 % av alle indikatorer basert på data samlet inn på kommunalt nivå**, en endring som samsvarer med forskyvningen fra tilpassede til opprinnelige lokalt utviklede indikatorer (fra 10 % i 2019 til 79 % av alle indikatorer i 2020).

Figur 6 Fordeling av indikatorer etter valgt datakilde i Barcelonas frivillige lokale bærekraftsrapporter fra 2019 og 2020.

Kilde : egen utarbeiding

Data for over 30 indikatorer var hentet direkte fra lokale undersøkelser som var blitt utført av kommunale etater (særlig innen folkehelse, helse, tjenesteytelse og forskjellsbehandling og ulikhet). Minst 28 indikatorer ble utarbeidet ved hjelp av lokale data fra evalueringsrapporter om allerede eksisterende politiske programmer eller strategiske rammeverk. Minst 19 indikatorer ble målt med data samlet inn og håndtert av Barcelonas eget lokale statistikkontor (*Departament d'Estadística i Difusió de Dades*).

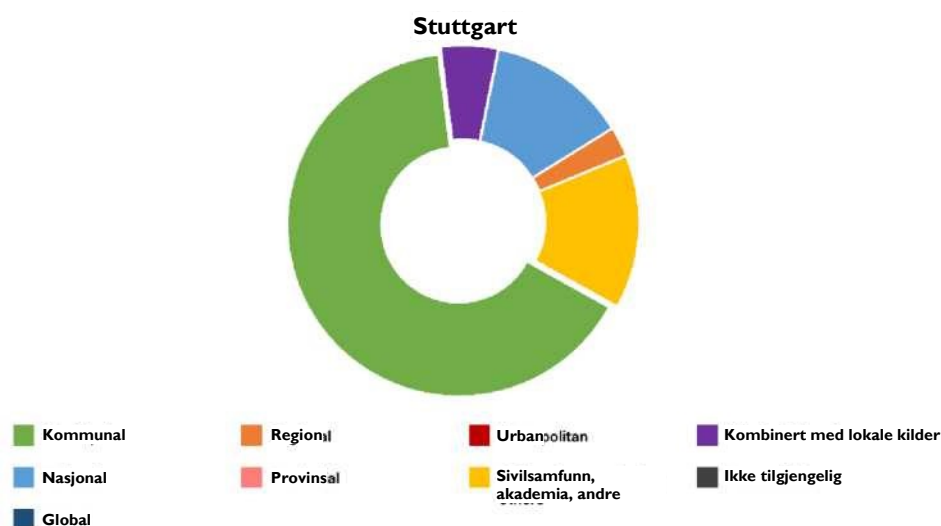
Det samme paradigmeskiftet som hadde påvirket definisjonen av indikatorsettet – et forsøk på ytterligere å tilpasse til lokalt nivå den kvantitative vurderingen av hvordan det arbeides med bærekraftsmål ved stadig mer bruk av opprinnelige indikatorer som var skreddersydd spesifikt for byens virkelighet – **påvirket også hvorvidt adekvate data ble levert til disse målingene. Det ble samlet inn, behandlet og brukt stadig mer rent lokale data**, mens det ble brukt færre kilder fra andre (og høyere) styringsnivåer: Nasjonale kilder i metodeveiledningen fra 2020 er begrenset til bare 1,4 % av alle indikatorer, som også er overtatt av datakilder fra regioner (5,9 %) og storbyer (5,4 %).

5.1.2 Stuttgart

Blant de frivillige lokale bærekraftsrapportene med mange kommunale datakilder er også **Stuttgart** et interessant tilfelle. Den frivillige lokale bærekraftsrapporten ble utarbeidet som en pilotstudie av en lokal bærekraftsrapport som var fullstendig integrert med Bertelsmann-stiftelsens indikatorsystem (se også punkt 4.1 ovenfor). Mens den frivillige lokale bærekraftsrapporten bruker 60 av 77 indikatorer direkte fra Bertelsmann-stiftelsens indikatorsystem, 43 indikatorer fra settet av 54 grunnleggende indikatorer identifisert i systemet samt 17 trukket ut av den større samlingen av 196 «grunnleggende» lokale indikatorer som indikatorsystemet bringer på linje med bærekraftsmålene, var dataene som ble brukt til å måle disse indikatorene, faktisk mer komplekse og varierte.

- Om lag 20 indikatorer i Stuttgarts frivillige lokale bærekraftsrapport har data fra lokale kilder som kommer direkte fra byens statistikkontor.
- Minst 15 ytterligere indikatorer ble utarbeidet ved hjelp av data fra bykontorer og spesialiserte etater (hovedsakelig miljø og planlegging).
- I siste instans brukte i alt 50 av 77 indikatorer (64,9 %) lokalt innsamlede data fra kommunalt nivå, mens bare ni indikatorer (11,7 %) brukte data som allerede var tilgjengelige gjennom indikatorsystemet og dets statistiske databaser.

Figur 7 Fordeling av indikatorer etter valgt datakilde i Stuttgarts frivillige lokale bærekraftsrapport.

Kilde : egen utarbeiding

Uten å trekke en generell konklusjon fra én studie viser dataene fra Stuttgarts frivillige lokale bærekraftsrapport – formelt integrert i Bertelsmann-stiftelsens indikatorsystem – at standardiserte statistiske verktøysett og indikatorer kan være vesentlige for å ta en ressursintensiv byrde av skuldrene til byer og dermed fremme deltakelse i målingen av arbeidet med bærekraftsmål. Men på grunn av det uunngåelige mangfoldet av samfunnsøkonomiske virkeligheter disse indikatorene prøver å måle, er lokale data levert på nærmeste mulige nivå fortsatt en fundamental kunnskapskilde.

5.2 Nasjonale og regionale data i frivillige lokale bærekraftsrapporter

Cirka 27 % av alle indikatorer som brukes i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter, er utarbeidet ved hjelp av nasjonale datakilder. Disse omfatter gjerne minst to hovedkategorier av dokumenter og/eller datasett. På den ene side henvises det ofte til data fra nasjonale statistikkontorer. Nasjonale statistikkontorer er uunnværlige når det gjelder datainnsamling og -behandling i forbindelse med Agenda 2030 og bærekraftsmålene av to grunnleggende årsaker:

- a) ressursene som nasjonale statistikkontorer har til rådighet, har generelt ikke noe motsvar på andre forvaltningsnivåer, særlig ikke på lokalt nivå. For mange land har det allerede vist seg å være utfordrende å mønstre nødvendige tekniske og menneskelige ressurser for å sikre den databehandlingskapasitet som kreves for å samle inn tilstrekkelige data for de forskjellige bærekraftsindikatorene. På grunn av ressursene de disponerer, kan mange nasjonale statistikkontorer ikke bare samle inn tilstrekkelig mengde data over lengre perioder, men også fullt ut disaggregere dem, både mellom grunnleggende variabler (alder, kjønn, inntekt osv.) og mellom forskjellige forvaltningsnivåer. Mange nasjonale statistikkontor kan faktisk tilby lokalt nedskalerte data for indikatorer som byer, provinser eller regioner neppe ville klare å samle inn.
- b) De «**offisielle**» **indikatorne** som IAEG-SDGs har definert, ble utviklet for nasjonale myndigheter til bruk i nasjonale rapporter. Indikatordefinisjon og metadata er derfor vanligvis tilpasset nasjonalt nivå. **Datotypen, omfanget av datatilgjengelighet, graden av disaggregering og nødvendig tidsdekning er ofte uoppnåelig på lokalt nivå**. De «**offisielle**» indikatorenes iboende nasjonale eller overordnede art innebærer dessuten at noen av spørsmålene som indikatorne omfatter, kanskje ikke er politisk relevante lokalt. Byer, provinser og regioner kan derfor ha enda vanskeligere for å tilby nyttige data, f.eks. noen indikatorer for bærekraftsmål 14 om liv under vann for innestengte områder uten vannveiatkomst eller noen indikatorer for bærekraftsmål 17 om alliansebygging for hele samfunnet for bærekraftig utvikling. På den annen side **inkluderer nasjonale kilder også mange databaser som bare nasjonale myndigheter og deres underliggende etater kan etablere og vedlikeholde**. Dette er på grunn av hvordan kompetanse og fullmakter generelt er distribuert i de fleste land. Bærekraftsmål 8 om anstendig arbeid bruker for eksempel ofte indikatorer som i stor grad bygger på trygde-, sysselsettings- eller foretaksregistre. Bærekraftsmål 3 om helse og trivsel kan likeledes kreve sterkt sentraliserte data i de kontekstene der helse som politisk kompetanse ikke er delegert til lavere nivåer. Bærekraftsmål der mye data er knyttet til offentlige tjenester (f.eks. bærekraftsmål 6 om vann, bærekraftsmål 7 om energiproduksjon og -forbruk), kan kreve et nasjonalt perspektiv dersom slike tjenester fortsatt leveres sentralisert.

5.2.1 Finske kommuner

Blant de aktuelle europeiske de frivillige lokale bærekraftsrapportene **er det noen eksempler som skiller seg ut ved at de har benyttet seg av nasjonale datakilder**. Finske kommuner bruker for eksempel dataene fra Finlands nasjonale statistikkontor (*Tilastokeskus*)³⁰ særlig fordi nesten alle dataene i kontorets databaser allerede er disaggregert ned til kommunalt nivå.

Åbos rapport bruker denne muligheten til å legge fram (nasjonale) data om byen både mot det nasjonale gjennomsnittet som referanse og sammenlignet med resultatene fra de andre fem største finske byene.

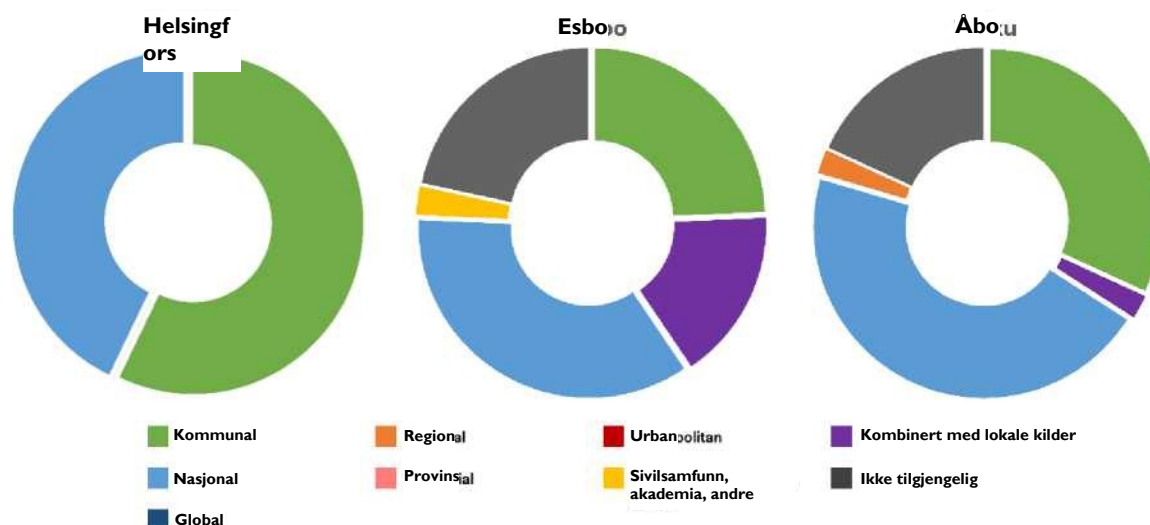
Esbo bruker denne metoden bare for noen få indikatorer, mens den frivillige lokale bærekraftsrapporten har flere «blandede» kilder med lokale data inkludert, særlig nasjonale undersøkelser eller databaser fra nasjonale etater med integrert lokal informasjon som kommunen har samlet inn eller har til rådighet.

Dette var desto mer åpenbart for visse bærekraftsmål der dataene ble visualisert romlig. Ressursene eller verktøyene som var utviklet på et visst nivå eller i visse institusjoner, ble deretter integrert med Esbos data. Bruken av kollektivtransport for bærekraftsmål 11 ble for eksempel visualisert via data og verktøy både lokalt og administrert av Helsingfors-regionen (der Esbo ligger) og de andre kommunene i området. Data om bærekraftsmål 13 ble visualisert gjennom verktøy fra Helsingfors-regionens miljøtjenester (*Helsingin seudun ympäristöpalvelut*, HSY). Kart og oppfølging for bærekraftsmål 14 ble utviklet med Esbo-data og arbeidet fra to nasjonale forskningsinstitusjoner, det finske miljøinstituttet (*Suomen ympäristökeskus*, SYKE)

³⁰ Myndighetens nettportal tilbyr nesten alle ressursene på engelsk også: https://www.stat.fi/index_en.html.

og Finlands geografiske oppmåling (Maanmittauslaitos, MML).

Figur 8 Fordeling av indikatorer etter valgt datakilde i Helsingfors', Åbos og Esbos frivillige lokale bærekraftsrapporter.

Kilde : egen utarbeiding

5.2.2 Datainnsamling på tvers av forvaltningsnivåer: Jaén og Bristol

Når det gjelder definisjon av adekvate datakilder for indikatorene har de frivillige lokale bærekraftsrapportene for Bristol og den spanske provinsen Jaén minst to ting til felles. Begge dokumentene beskriver svært detaljert metode, data og verdien av statistisk informasjon for rapporten de utarbeider. Begge dokumenter hadde også store mengder tilgjengelig informasjon for *sitt eget forvaltningsnivå* – kommunalt for Bristol, provinsielt for Jaén – i databaser for andre nivåer, og særlig på både nasjonalt og regionalt nivå. Selv om disse frivillige lokale bærekraftsrapportene har sine forskjeller, **er begge et interessant eksempel på en uttømmende bruk av alle tilgjengelige tekniske ressurser på nasjonalt og regionalt nivå**, dvs. et eksempel på hvordan et velstrukturert statistisk økosystem der data er tallrike og tilgjengelige mellom forskjellige forvaltningsnivåer, selv kan bli et gunstig klima for lokale bærekraftsrapporter om hvordan det arbeides med bærekraftsmål.

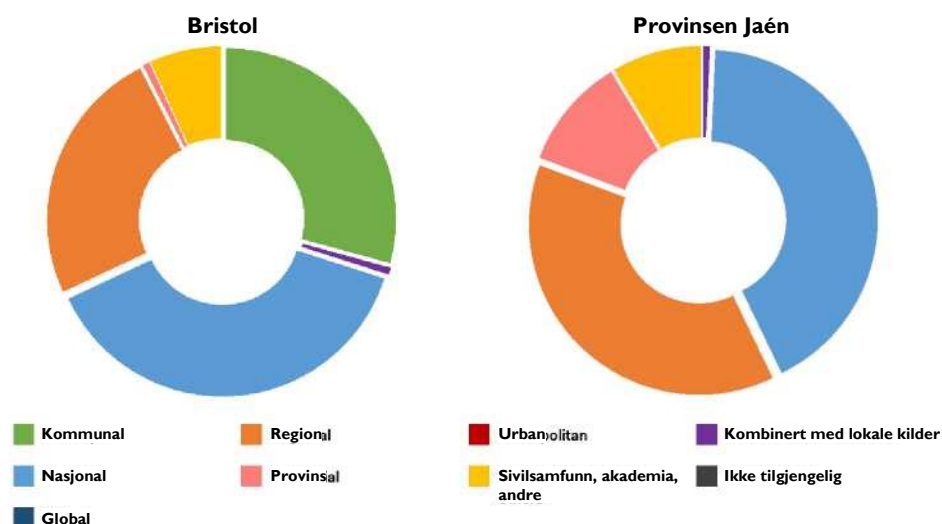
Bristol er også verdt å nevne fordi byen brukte så varierte databaser og kilder i sin frivillige lokale bærekraftsrapport. Rapporten har mange henvisninger til den informasjonen som ble samlet inn av flere spesialiserte nasjonale og regionale myndigheter. 36 indikatorer (nesten 25 % av alle indikatorer) ble målt med data fra Englands folkehelsemyndighet.³¹ Åtte indikatorer ble utarbeidet direkte med data fra Storbritannias nasjonale statistikkontor. Storbritannias nasjonale statistikkontor tilbyr betydelige mengder data som er disaggregert til kommunalt og lokalt nivå for 72 forskjellige geografiske områder.³² Disse områdene grupperer deretter informasjonen i ti-femten lokale områder ned til kommuner og grevskap for både England, Wales, Skottland og Nord-Irland. Minst 21 indikatorer brukte data fra Nomis.³³ Dette er et statistisk arkiv for arbeidsmarkedet fra Storbritannias nasjonale statistikkontor og universitetet i Durham som også samler inn en mengde informasjon som er disaggregert ned til distrikts- og kommunenivå for England og Wales.

³¹ Se også: <https://www.gov.uk/government/organisations/public-health-england>.

³² Delen om lokal statistikk i databasen til Storbritannias nasjonale statistikkontor er tilgjengelig på nettet: <https://www.ons.gov.uk/help/localstatistics>.

³³ Nettportalen er tilgjengelig på denne adressen: <https://www.nomisweb.co.uk/>.

Figur 9 Fordeling av indikatorer etter valgt datakilde i Bristols og provinsen Jaéns frivillige lokale bærekraftsrapporter.

Kilde : egen utarbeiding

Provinsen Jaéns strategiske dokument bygger på det premisset at «indikatorene som land, regioner eller større byer og storbyområder benytter, ofte ikke er tilgjengelige for spanske provinser» (Herrador Lindes et al., 2019). Det ble derfor lagt vinn på å identifisere de mest adekvate kildene for å «skalere ned» tilgjengelige data til eget forvaltningsnivå. Datakildene som er benyttet i provinsens strategiske dokument, er derfor særlig varierte. Dette er fordi provinsen brukte informasjonen i større og mer etablerte databaser, bl.a. Andalucías regionale institutt for statistikk og kartografi og Spanias nasjonale statistikkontor. De ble enten disaggregert ned til provinsnivå eller enkelt delt inn i gjennomsnitt per provins.

Både fordi det var forholdsvis knapp tilgang på provinsdata (10,7 % av alle indikatorer), og fordi rapporteringsprosessen burde være effektiv, var det nyttigere og mer effektivt å bruke nedskalerte data enn å tilpasse de nødvendige kildene fullt ut til lokalt nivå. Det er samtidig viktig å framheve betydningen av data som er samlet inn og behandlet av universitetet i Jaén. Dette er det lokale universitetet (og institusjonen som utviklet metodeveiledningen) som i siste instans leverte data for 8,6 % av alle indikatorene som ble brukt i rapporten.

5.3 Åpen data- og kildetilgjengelighet: noen eksempler på god praksis

Europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter består per dags dato av cirka 1 600 sider og bruker om lag 1 240 indikatorer til å måle hvordan det blir arbeidet med bærekraftsmål. Denne overveldende mengden informasjon forventes å være åpen og tilgjengelig. Åpne dataplattformer, åpne metadataarkiver og fritt tilgjengelige datasett er vanskelig å oppnå for nasjonale myndigheter. For mange byer, provinser og regioner er det ofte rett og slett uoppnåelig, ettersom mange av dem allerede har (og rapporterer om) vesentlige problemer med å finne, behandle og omsette denne informasjonen til en politisk strategi eller rapport. Det finnes imidlertid noen interessante eksempler på hvordan byer, provinser og regioner kan klare å levere dataene de bruker så åpent som mulig. Det er også ting som tyder på at dette kan være noe av det som har størst sannsynlighet for å fremme samarbeid og gjensidig læring mellom byer, provinser og regioner også i svært forskjellige politiske kontekster.

5.3.1 Provinsen Jaén

Teamet som arbeidet med den frivillige lokale bærekraftsrapporten for **provinsen Jaén**, har ikke bare vist et utmerket eksempel på streng metode ved identifisering, behandling og presentasjon av indikatorer og kvantitative opplysninger, men også systematisert rapporten i en åpen nettportal som samler et utvalg av 212 indikatorer fra provinsmyndighetens integrerte styringsverktøy. Dette omfatter 110 bærekraftsindikatorer som måles innenfor provinsens strategiske plan for bærekraftig utvikling og alle rådataene som er tilgjengelige på kommune-, regions- eller provinsnivå.³⁴ Alle indikatorer er presentert med tidsseriesammenligninger der det var tilgjengelig (tidligst siden 2007), og alle rådata kan fritt lastes ned.

5.3.2 Bristol

Bristols frivillige lokale bærekraftsrapport inneholder en utførlig omtale av alle tilgjengelige datakilder som er brukt. Disse ressursene er fullt ut tilgjengelige på nettet, og de er dessuten svært institusjonaliserte kilder til åpne data (levert direkte fra statlige institusjoner og lisensiert i Commons) som er effektivt systematisert gjennom lett tilgjengelige metadata og råarkiver hos Storbritannias nasjonale statistikkontor, alle involverte offentlige etater og alle de lokale datakildene hos Bristols byforvaltning (se punkt 4.2).

Bristols One City-plan for bærekraftig utvikling og byråteamet som arbeidet med den frivillige lokale bærekraftsrapporten, var mer generelt også tydelig om sin støtte til Storbritannias nasjonale statistikkontor og dets arbeid med en sentralisert bærekraftsdatabase, helt i tråd med IAEG-SDGs-indikatorene, og med data disaggregert mellom så mange variabler som mulig og ned til det minste området som kan tilpasses til lokalt nivå.³⁵ Dette sentrale informasjonsknutepunktet forventes å bidra til at enda flere britiske kommuner deltar i rapporteringsprosessen, dele mye mer lokalt tilpasset informasjon og skape et nytt «gunstig miljø» rundt Storbritannias nasjonale statistikkontor og forbedre en horisontal og vertikal dialog mellom forskjellige lokale virkeligheter og med den nasjonale myndigheten.

5.3.3 Nord-Europa: Göteborg og Åbo

For å analysere resultatet fra sin frivillige lokale bærekraftsrapport brukte **Göteborg** datasettet med de 65 indikatorene som var tilgjengelige for byen i den nasjonale databasen med Agenda 2030-indikatorer som Sveriges nasjonale statistikkontor håndterte for Rådet för främjande av kommunala analysator, en tjeneste som leveres i fellesskap av den svenske regjeringen og byene og regionene som deltar i programmet med sine data.

Databasen Kolada³⁶ er fritt tilgjengelig på nettet. Plattformen gjør det mulig å visualisere metadata, opprinnelse og kilde for hver indikator. Alle data er visualisert sammenlignet med tilgjengelige data fra andre kommuner i databasen. Det er mulig å visualisere tidsserietendenser (med data fra tidligst 2007) sammenlignet med gjennomsnittstendenser for alle kommuner og land. Det er mulig å dele inn indikatorer etter kjønnsdisaggregering. Alle rådata kan lastes ned. Alle indikatorene viser til slutt om verdiene for den valgte byen er blant de beste eller verste 25 % av det tilgjengelige intervallet, eller i stedet i de midtre 50 % (en spesifikk bruk av trafikklysvisualisering som plasserer byen i et kontinuum i stedet for å vurdere arbeidet

³⁴ Plattformen er tilgjengelig på nettet på denne lenken: <http://www.cajaruraljaen.com/indicadoresdesarrollo/>.

³⁵ Portalen med åpne data er tilgjengelig på nettet på: <https://sdgdata.gov.uk/>. Storbritannias nasjonale statistikkontor publiserer også årlige rapporter om sin målings- og rapporteringsvirksomhet: <https://is.gd/vo8L5N>. Plattformen er basert på en åpen offentlig lisens, Open SDG, som også brukes aktivt av Los Angeles (et annet utmerket eksempel på metodologisk og statistisk ekspertise innenfor frivillige lokale bærekraftsrapporter) og flere nasjonale myndigheter, herunder Tyskland, Island, Polen og USA. Mer informasjon: <https://is.gd/mosK4Q>.

³⁶ Ressursen er tilgjengelig på nettet: <https://www.kolada.se> [på svensk].

med bærekraftsmålene i forhold til en referanseverdi).

En lignende visualiseringsmetode ble vedtatt av **Åbo** for indikatorene i byens bærekraftsstrategi, og resultatene ble vurdert mot referansen i byens strategiske planer. Dataene samles inn og kan gjennomføres via en åpen plattform og nettapplikasjon,³⁷ selv om de ikke er fullstendig tilgjengelig for nedlasting. Sammenligning av tidsserier er begrenset til iverksettingsperioden for den strategiske planen (2016–2019).

³⁷ Ressursen er tilgjengelig på nettet: <https://is.gd/EQQTQ> [på finsk].

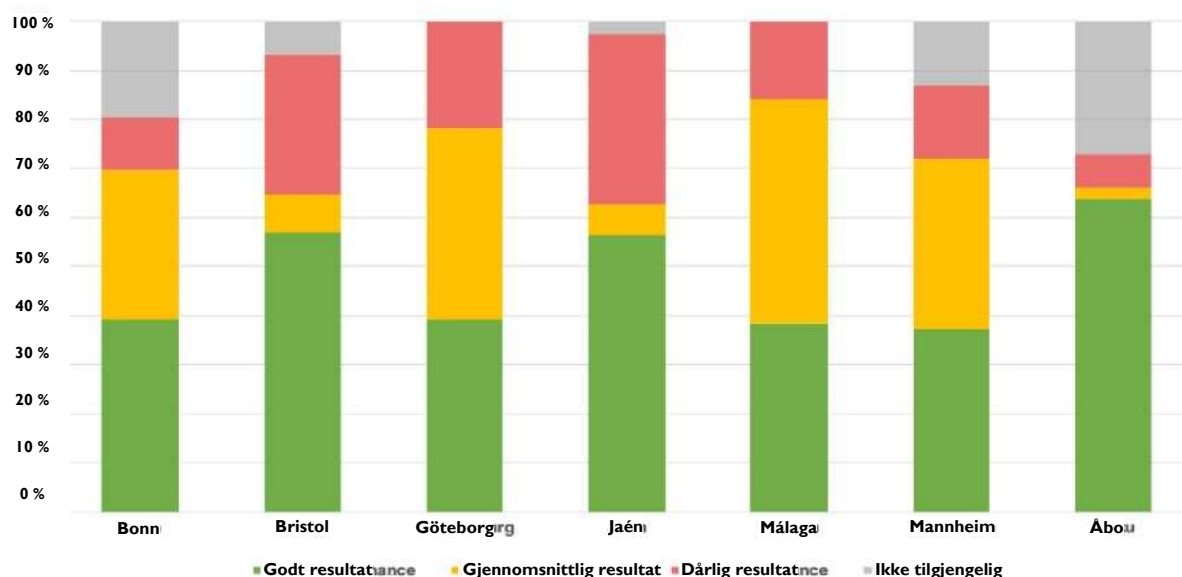
5.4 Visualisering, kommunikasjon og erfaringer: en kortfattet oversikt over måling av bærekraftsmål

Et ofte undervurdert forhold ved kvantitativ analyse og bruk av indikatorer og data er muligheten til enkelt å kommunisere informasjon og kunnskap som ellers ville være vanskeligere å formidle, særlig til større, ikke-spesialiserte eller ikke-engasjerte målgrupper. Dette kan ha store konsekvenser.

Frivillige lokale bærekraftsrapporter er på den ene side opptatt av hvordan de raskt og effektivt kan sørge for at strategier og initiativer for arbeidet med bærekraftsmålene kan deles. De må kommunisere resultater, dele positive (eller negative) konsekvenser og engasjere det større ikke-sakkyndige publikum gjennom bevisstgjøring og mobilisering. På den annen side kan muligheten til å kommunisere måloppnåelse, positive resultater og arbeidet med bærekraftsmålene føre til større forpliktelse og utløse en snøballeffekt for flere initiativer, bedre tilpasning og til en viss grad flere tekniske og økonomiske ressurser forbeholdt bærekraftsrammeverket.

Figur 10 viser fordelingen av disse «egenvurderingene» av resultater i frivillige lokale bærekraftsrapporter som bruker slike systemer. Alle disse eksemplene deler resultater i god, gjennomsnittlig og dårlig enten i forhold til referanserresultater fra tidligere år eller andre lignende terskler (f.eks. forventede resultatverdier i strategisk planlegging).

Figur 10 Fordeling av vurderinger av godt, gjennomsnittlig og dårlig resultat i visualiseringshjelpemidlene i enkelte europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter.

Kilde : egen utarbeiding.

Mange byer, provinser og regioner har brukt disse visualiseringsverktøyene på en mer spesifikk måte enn bare den intuitive bruken av grønn, gul og rød for å signalisere godt, gjennomsnittlig eller dårlig resultat. Vurderingen kan henvise til resultater sammenlignet med en forhåndsbestemt referanse eller et tidsseriegjennomsnitt (f.eks. Åbos bystrategi). Göteborg bruker for eksempel trafikklyssystemet til å vurdere den nyeste tilgjengelige målingen av en indikator mot den forventede referansen, men bruker også et system med signalpiler for å vise om byen gjør det bedre, likt eller dårligere på en bestemt indikator. Málagas visuelle vurdering er enda mer tydelig: venstre–høyre-piler signaliserer nylige tendenser i målingen av indikatorene, opp–ned-piler vurderer resultater i forhold til referansen for bærekraftsmålene, og trafikklyssystemet oppsummerer forholdet mellom de to andre verktøyene. Dette viser sannsynligheten for å nå målene avhengig av hvordan byen har gjort det de siste årene. Mannheim bruker derimot bare piler.

Ikke bare inneholder dette verktøyet lite informasjon om hvordan byer visualiserer sine resultater, men bruk av det kan også innebære en vesentlig forskjell i hvordan man kommuniserer hvor effektive strategier er, og mer generelt hvor nyttig det er at et samfunn forplikter seg til og arbeider med Agenda 2030. Flere byer, provinser og regioner har påpekt den manglende appellen bærekraftsrammeverket har, eller nærmere bestemt en oppfattet avstand mellom et svært symbolsk og globalt rammeverk og lokalforvaltningens hverdag. Små justeringer som muligheten til å vise hvor mange «positive» eller forbedrende tiltak og

oppgaver en engasjert by, provins eller region kan gjennomføre, kan til en viss grad påvirke både den offentlige og politiske opinionen.

6 Brobygging: byindikatorer og håndboken

Analysen av data og indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter er en svært verdifull mulighet til å vurdere hvor nær indikatorene i disse dokumentene ligger indikatorene som ble valgt og definert i håndboken. For dette formål inneholder denne rapporten en enkel *indeks for indikatornærhet (IP)* for å se nærmere på

- hvor compatible indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene har vært med indikatorene i håndboken
- hvilke særlige bærekraftsmål som viste stor (eller ubetydelig) nærhet mellom forskjellige frivillige lokale bærekraftsrapporter
- hvilke forventninger eller foreløpige konklusjoner som kan trekkes om hvor allsidige indikatorene i håndboken er, og hvilke tiltak som må treffes i neste omgang for å revidere eller oppdatere indikatorene.

Rapporten undersøker indikatorene fra alle frivillige lokale bærekraftsrapporter med klart identifiserte og definerte indikatorer (N = 16) og sammenligner dem med de 71 indikatorene i håndboken. Hver indikator i en frivillig lokal bærekraftsrapport klassifiseres deretter etter hvor «nær» den ligger hver indikator i håndboken. Resultatet av denne prosessen er oppsummert i tabell 4.

Indikatorene er klassifisert i tre nærhetsgrader i tabell 4:

- signifikant sammenfall eller overlapping av indikatoren i håndboken med indikatoren i en frivillig lokal bærekraftsrapport (grønne punkter), f.eks. håndbokens indikator for bærekraftsmål 6 om «Sikkert behandlet avløpsvann», som ble inkludert nesten ordrett i fem frivillige lokale bærekraftsrapporter
- sammenlignbare indikatorer som deler kontekst, formål eller metode, men der forskjellene må drøftes (gule punkter), f.eks. Málagas indikator om «Befolkning tilknyttet sanitær- og rensesanlegg»
- ikke-sammenlignbare indikatorer som likevel henviser til det samme konseptuelle planet og viser en analytisk interesse for den frivillige lokale bærekraftsrapporten i samme emne eller domene som indikatorene i håndboken (røde punkter), f.eks., Göteborgs «Grunnvannmasser med god kjemisk og kvantitativ status»: Det henviser fortsatt til kvaliteten på vannet som er tilgjengelig i kommunen, men faller utenfor omfanget av hygieniske tiltak og/eller rensing av avløpsvann i seg selv.

Tabell 4 Nærhetsindeks mellom indikatorer i håndboken og indikatorer i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter.

Kilde : egen utarbeiding

Indikatorer i håndboken ^a Indicators	Barcelona 2019	Barcelona 2020	Basque/Baskerland	Besançon	Bonn	Bristol	Ellebo	GeGöteborg	Helsingfors	Jyväskylä	Málaga	Mannheim	NNR-Westfalen	Stuttgart	Tübingen		
Bærekraftsmål 1																13	9,00
Personer som risikerer inntektsfattigdom etter sosiale overføringer																5	23
Personer som bor i husholdninger med svært lav arbeidsintensitet																1	3
Private husholdninger med enslig forelder (med barn i alderen 0–16)																2	6
Husholdninger i sosialboliger																1	3
Hjemløse people																3	10
Bærekraftsmål 2																6	11,33
Overvektige voksne (herunder sykkelig overvektige)																6	20
Økologisk mat kjøpt inn til skoler																13	11,5
Suppekakken for personer som ikke har råd til mat																2	2,5
Bærekraftsmål 3																17	13,75
Spedbarnsdødelighet																7	22
Ungdomsfødsler																2	6
Dødsfall i trafikkuulykker																8	24
Daglige røykere i 1. og 2. år på videregående skole/høi																3	3
Bærekraftsmål 4																13	13,75
Barn 0–4 i barnehage eller skole																13	25
Voksne med mindre enn barneskole-, barne- og ungdomsskoleutdanning																1	8,5
Studenter i høyere utdanning																4	18
Studenter med annet morsmål som gjennomfører videregående skole																3	3,5
Bærekraftsmål 5																18	13,80
Forskjell i sysselsetting mellom kvinner og menn																3	15
Tilfredshet med livet etter seksuell identitet for 15 år gamle barn																1	1
Formelle klager på episoder med «vold mot kvinner» ^d																4	16
Data om kvinner innlagt på sykehus pga. vold																1	5
Antall kvinner i kommunestyre/jovvernments																10	32
Bærekraftsmål 6																11	10,75
Sikkert behandlet avløpsvann																5	19,5
Drikkevannforbruk/ntion																5	20,5
Resirkulert vann brukt til åpne arealer																1	3
Blue City Index (BCI)																	0
Bærekraftsmål 7																9	13,38
Nye bygninger																2	2
Teknisk solenergi/potensial/ntial																1	17
Energiforbruk per innbygger/ta																8	26,5
Energiforbruksindeks/index																8	8
Bærekraftsmål 8																28	18,00
Arbeidsledighet/eta																14	46
Arbeidsulykker/ki																3	9
Oppfatning om det lokale arbeidsmarkedet																2	7
Brutto nasjonalprodukt (BNP) per innbygger																8	25
Arbeidsproduktivit																1	3
Bærekraftsmål 9																13	11,25
Reiser til arbeid med kollektivtransport																5	10
Foretak i industri, bygge- og anleggsvirksomhet og tjenester																1	3,5
Nye foretak over 1 000 innbygger/ets																5	18,5
Bytransportytelse/performance																4	13
Bærekraftsmål 10																9	7,50
Gini-indeks																6	18
Arbeidsledige med nedsatt funksjonsevne																1	8
Uteksaminerte etter fagfelt og kjønn																1	1
Befolkning med innvandrerbakgrunn																2	10,5
Mottatte asylsøkere/ers																	0
Bærekraftsmål 11																28	14,07
Bokostnader som for høy andel av inntekt																2	10
Sykeltrafikk																4	14
Tilgang til kollektivtransport																10	32
Tettbygd område per innbygger																2	9
Befolkning uten grønne byområder i nabolaget/ighbourhood																2	6
Befolkning utsatt for NO2-konsentrasjon																8	27
Indeks for kulturell kreative byer – C3-indeks																1	0,5
Bærekraftsmål 12																22	17,25
Lokale gjenvinningsprosent																8	25
Avfall fra byområder per innbygger																11	34
Forurensende stoffer fra industrianlegg																1	1
Lokal turismeintensitet																3	9
Bærekraftsmål 13																18	14,00
Personer rammet av katastrofer																2	6
Klimagassutslipp/emissions																14	43
Flomrisiko i byer																1	4
Sårbarhet overfor varme																1	3

Bærekraftsmål 14																		4	3	0	15	7,50
Badeplasser med utmerket vannkvalitet																		4	3			15
Deltakelse fra lokale myndigheter i prosjekter for samfunnsleddet lokal utvikling (CLLD)																					0	
Bærekraftsmål 15																		10	6	3	37,5	12,50
Grøntareal i byer																		4		1		12,5
Avvikling av areal ¹																			3	1		3,5
Tresjiktthet ²																		6	9	1		21,5
Bærekraftsmål 16																		12	11	7	50,5	8,42
Drap og voldelige dødsfall																		2	7	2		14
Grad av tillit mot andre i byen ³ In the city																		1	3	4		8
Tilfredshet med byens administrative tjenester ⁴																		3	1			10
Åpenhet i offentlig forvaltning ⁵																		3				9
Valgdeltakelse i kommunale valg																		5				9
Kommunal borgerbudsjettering																				1	0,5	
Bærekraftsmål 17																		0	1	0	1	0,50
Overføringer som en andel av BNP																					0	
indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene fra offisiell statistikk																			1		1	
		35	28	14	4	11	22	12	9	7	16	22	18	10	16	19	243					
		9	13	11	11	11	10	8	11	5	10	13	11	13	9	4	140					
		1	2	5	4	2	2	1	2	3	2	3	2	0	2	1						32

Indeks for indikatornærhet i håndbok / frivillige lokale bærekraftsrapportene 77,0 44,5 39,0 27,5 59,0 80,5 66,0 43,0 58,0 61,5 424 samlet antall nære indikatorer

Samlet antall indikatorne i frivillige lokale bærekraftsrapportene 147 37 65 39 110 120 107 61 77 135 1476 samlet antall indikatorne i de frivillige lokale bærekraftsrapportene

% av nære indikatorer sammenlignet med samlet antall indikatorer i de frivillige lokale bærekraftsrapportene 56,8 33,8 38,5 25,5 31,7 29,5 37,7 35,1 17,5 26,7 % nære indikatorer sammenlignet med alle indikatorne i de frivillige lokale bærekraftsrapportene

- (1) Besançons to frivillige lokale bærekraftsrapporter (2018, 2019) vurderes sammen for dette formålet ettersom begge rapportene inneholder de samme indikatorne. Kursiverte og rosaskraverte indikatorer er de eksperimentelle indikatorne i håndboken.
- (2) Når mer enn én indikator i en frivillig lokal bærekraftsrapport er nær en indikator i håndboken, vises mer enn ett punkt i tilsvarende celle.

De «grønne punktene» eller kompatible indikatorer tilsvarer tre poeng for å understreke relevansen av den store nærheten de viser. Gule punkter, dvs. konseptuelt nære og sammenlignbare indikatorer, tilsvarer ett poeng. Røde punkter, dvs. løsere likheter eller konseptuelle forbindelser, tilsvarer et halvt poeng. Disse målingene genererer tre hoveddata:

- selve indeksen for indikatornærhet (IP), som er definert som summen av alle vektete poeng for hver frivillig lokal bærekraftsrapport
- en indeks for indikatornærhet for hvert bærekraftsmål, dvs. en måling av hvor nær indikatorne for hvert bærekraftsmål i de frivillige lokale bærekraftsrapportene lå indikatorne i håndboken, oppnådd ved å summere verdiene av alle frivillige lokale bærekraftsrapporter for hvert bærekraftsmål og dele dette tallet på antall indikatorer som var inkludert for bærekraftsmålet
- og en prosentandel av hvor mange indikatorer sammenlignet med samlet antall indikatorer i hver frivillig lokal bærekraftsrapport og totalt av alle frivillige lokale bærekraftsrapporter som er nær indikatorne i håndboken.

Disse dataene gjør det mulig raskt å analysere graden av nærhet mellom indikatorne byer, provinser og regioner har utviklet for sine rapporter, og systemet som håndboken foreslår for å måle hvordan bærekraftsmål tilpasses til lokalt nivå.

Analysen tar verken sikte på å rangere byer på grunnlag av denne nærheten eller foreslå hvordan disse indikatorne kan «oppgraderes» eller endres. Til sammenligning kan indeksen for indekxnærhet bidra til å kartlegge de forskjellige databehandlings- og målemetodene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene.

Den kan også peke på noen neste skritt for håndboken, særlig når det gjelder nye måter å håndtere dette mangfoldet på og tilpasse håndbokens verktøysett til perspektivene og visjonene som de frivillige lokale bærekraftsrapportene bringer til torgs i den globale debatten om hvordan man skal arbeidet med bærekraftsmålene. Dette avsnittet ser på resultatene av denne analysen særlig fra to perspektiver: forholdet mellom indikatorne i de frivillige lokale bærekraftsrapportene og håndboken, og graden av nærhet når det gjelder spesifikke bærekraftsmål.

6.1 De frivillige lokale bærekraftsrapportene fra europeiske byer og hvordan de relaterer til håndboken

Hvor nær ligger europeiske byer den metoden som håndboken har valgt gjennom sine indikatorer? Hvordan bidrar kvantifisering av slik nærhet til enda større sammenheng mellom indikatorer i framtiden? All relevant informasjon om indikatornærhet for byer som har utarbeidet en frivillig lokal bærekraftsrapport, er samlet i tabell 5. Tilgjengelig informasjon omfatter en omtelling av kompatible, omtrentlige og konseptuelt lignende indikatorer for hver frivillig lokal indikator og den respektive andelen av alle indikatorene for hver frivillig lokal indikator, indeksen for indikatornærhet, og andelen av samlet antall nære indikatorer sammenlignet med samlet antall indikatorer for hver frivillig lokal bærekraftsrapport. Disse to variablene gjør det enklere å tolke forholdet mellom frivillige lokale bærekraftsrapporter og håndboken fra to forskjellige perspektiver, dvs. i absolutt og mer relativ forstand.

Tabell 5 Sammendrag av informasjon om indikatornærhet for frivillige lokale bærekraftsrapporter med tilgjengelige indikatorer.

Kilde : egen utarbeiding.

VLR	År	Kompatibel indikator		Omtrentlig indikator		Delt felt / konseptualisering		Nærhetsindeks	% av nære indikatorer sammenlignet med samlet antall indikatorer i frivillige lokale bærekraftsrapporter
		Omtelling	% av indikatorene i frivillige lokale bærekraftsrapporter	Omtelling	% av indikatorene i frivillige lokale bærekraftsrapporter	Omtelling	% av indikatorene i frivillige lokale bærekraftsrapporter		
Baskerland	2018	14	28,0	11	22,0	5	10,0	55,5	60,0
Esbo	2020	12	32,4	8	21,6	1	2,7	44,5	58,3
Bonn	2020	11	23,9	11	23,9	2	4,3	45,0	52,2
Helsingfors	2019	7	17,9	5	12,8	3	7,7	27,5	38,5
Besançon*	2018, 2019	4	8,0	11	22,0	4	8,0	25,0	38,0
NR-Westfalen	2016	10	16,4	13	21,3	0	0,0	43,0	37,7
Stuttgart	2020	16	20,8	9	11,7	2	2,6	58,0	35,1
Göteborg	2019	9	13,8	11	16,9	2	3,1	39,0	33,8
Málaga	2018	22	18,3	13	10,8	3	2,5	80,5	31,7
Mannheim	2019	18	16,8	11	10,3	2	1,9	66,0	29,0
Jaén	2020	16	14,5	10	9,1	2	1,8	59,0	25,5
Bristol	2019	22	15,0	10	6,8	2	1,4	77,0	23,1
Barcelona	2019	35	17,1	9	4,4	1	0,5	114,5	22,0
Barcelona	2020	28	12,3	13	5,7	2	0,9	98,0	18,9
Åbo	2020	19	14,1	4	3,0	1	0,7	61,5	17,8
Gjennomsnitt								59,6	28,7

(*) Besançons frivillige lokale bærekraftsrapporter analyseres sammen fordi de bruker de samme indikatorene. de frivillige lokale bærekraftsrapportene er sortert etter andelen nære indikatorer sammenlignet med samlet antall indikatorer i de frivillige lokale bærekraftsrapportene (siste kolonne til høyre).

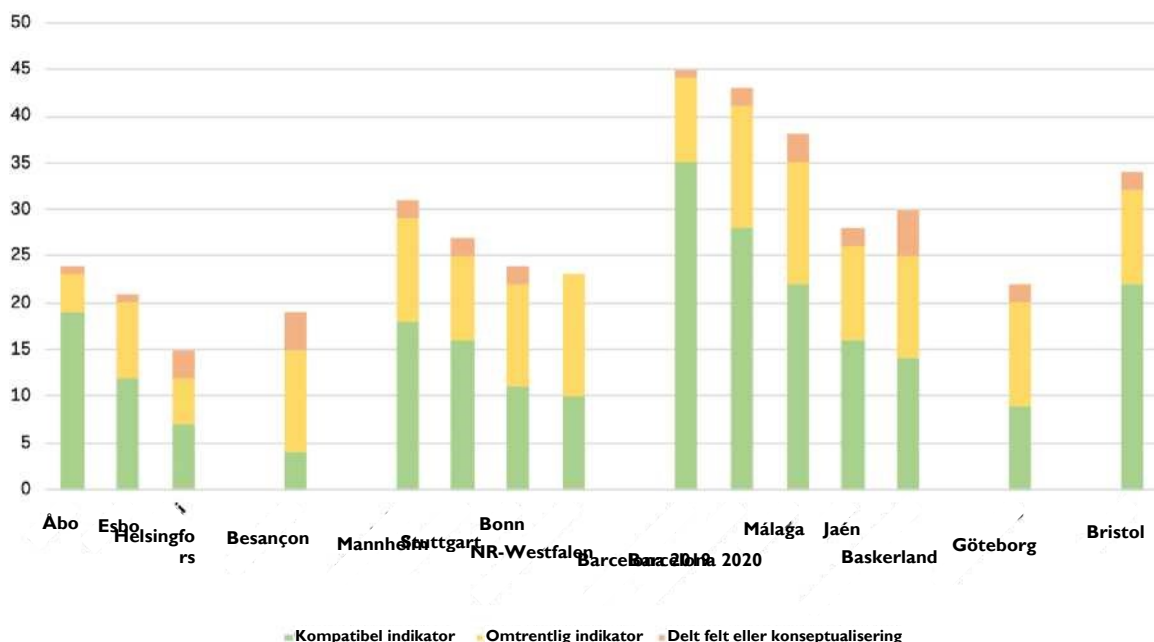
6.1.1 «Ren» nærhet: data om sammenlignbarhet mellom indikatorer

I absolutte tall registrerer indeksen for indikatornærhet nærheten i metode og analyse mellom en frivillig lokal bærekraftsrapport og håndboken. Barcelonas metodeveiledning fra 2019 (IP = 114,5, den gjennomsnittlige skåren fra alle frivillige lokale bærekraftsrapporter er $\mu_{IP} = 59,6$) hadde 45 indikatorer nær håndbokens 71 indikatorer (63,3 %). 35 av disse var helt kompatible eller nesten ordrett sammenfallende med indikatorene i håndboken. Barcelonas frivillige lokale bærekraftsrapport fra 2020 skårer også høyt på nærhet (IP = 98,0), men det er interessant å se hvordan graden av kompatibilitet mellom byens indikatorsystem og indikatorene i håndboken sank etter at rapporten ble revidert og oppdatert. I samsvar med analysen i punkt 4.3 revurderte Barcelona spørsmålet om resultatene fra måling av hvordan det arbeides med bærekraftsmål ved å påta seg en langt større andel av indikatorutforming og -definisjon, prioritere indikatorer som allerede hadde vært definert lokalt i allerede eksisterende lokale planer og strategier og indikatorer som kan måles med fullstendig lokalt tilpassede data, slik at indikatornærheten i 2020 er forholdsvis mye mindre enn i 2019.

Det ene problemet med indeksen for indikatornærhet er faktisk at den fortsatt står i forhold til antall indikatorer i de frivillige lokale bærekraftsrapportene som er kompatible med eller i det minste er nær indikatorene i håndboken. Dette overvurderer nærheten til frivillige lokale bærekraftsrapporter med flere

indikatorer. Dersom en rapport har mange indikatorer, er det rett og slett større sannsynlighet for at flere av dem vil være nær håndboken i innhold eller omfang. Men indeksen inneholder fortsatt verdifull informasjon tross denne skjevheten. Figur 11 oppsummerer informasjonen om denne variabelen, samler byer etter land og sorterer dem etter antall «grønne punkter», dvs. compatible indikatorer.

Figur 11 Samlet omtelling av indikatornærhet etter kategori, samlet etter land. Merknad: landsklynger sortert i alfabetisk rekkefølge; innen hver klynge er byer, provinser og regioner sortert etter antall compatible indikatorer (grønn stolpe).

Kilde : egen utarbeiding.

Det er noen tendenser som kan utledes fra dataene:

- I samsvar med analysen i punkt 3.1 tolkes nasjonale klynger av byer som har utarbeidet en frivillig lokal bærekraftsrapport, sannsynligvis som et resultat av mer politiske prosesser enn en felles metode eller teknisk tilnærming til måling og rapportering. Indikatornærhet mellom byer, provinser og regioner innenfor samme nasjonale klynge varierer vesentlig, og det kan hevdes at det ikke finnes data- eller indikatorstrategier som byer, provinser og regioner henviser til når de utarbeider sin frivillige lokale bærekraftsrapport. De få likhetene – Mannheim og Stuttgart i Tyskland og Málaga og provinsen Jaén i Spania — kan være knyttet til bruken av eksterne indikatorer som indikatorer fra Bertelsmann-stiftelsen eller det spanske nettverket for bærekraftig utvikling.
- Alle de tre provinsene og regionene (Nordrhein-Westfalen (IP = 43,0), provinsen Jaén (59,0) og Baskerland (55,5)) der de frivillige lokale bærekraftsrapportene har en indikator eller datakomponent, har nokså tilsvarende grad av indikatornærhet selv om de varierer når det gjelder metode og antall indikatorer som de analyserer. Det er potensielt et ytterligere forskningsspørsmål om hvorvidt indikatorene i håndboken bruker indikatorer som resonerer mindre med enten de strategiske prioriteringene til regioner og provinser eller typen data de kan få tilgang til.

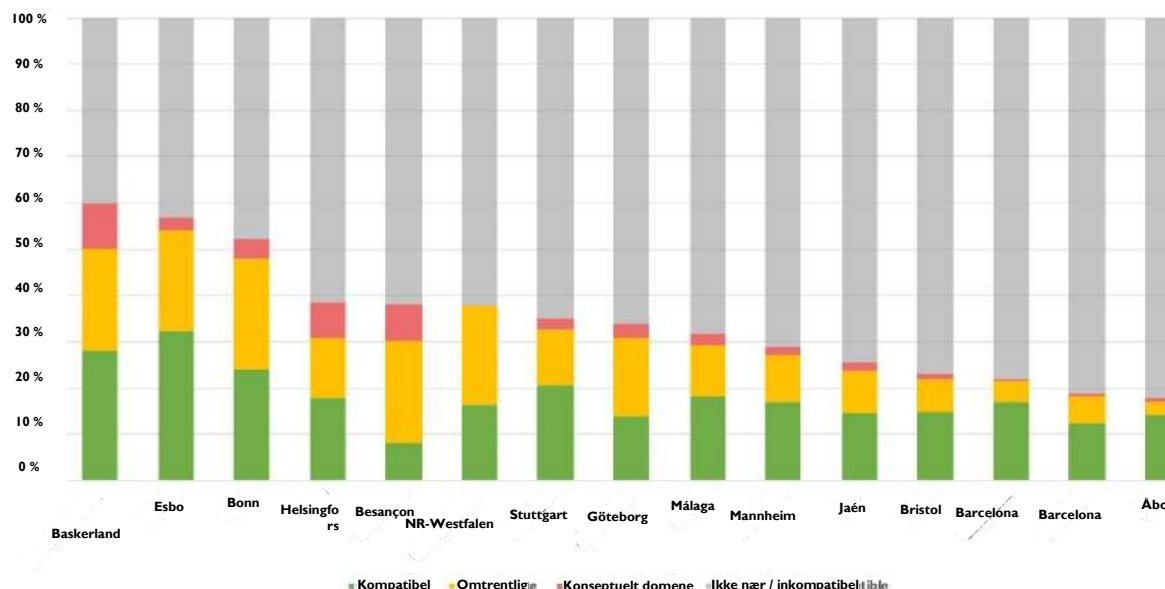
6.1.2 Relativ nærhet: Hvor stor vekt har compatible indikatorer samlet sett?

Andelen nære indikatorer sammenlignet med samlet antall indikatorer i en frivillig lokal bærekraftsrapport er en nyttig variabel fordi det overkommer overvurderingen av flere indikatorer og relativiserer indeksen til de spesifikke dataene i hver frivillig lokal bærekraftsrapport. Alle de åtte frivillige lokale bærekraftsrapportene med høyeste andel nære indikatorer – Baskerland, Esbo, Bonn, Helsingfors, Besançon, Nordrhein-Westfalen, Stuttgart og Göteborg – har mindre samlet antall indikatorer enn gjennomsnittet ($\mu_{ind} = 98$) av alle analyserte frivillige lokale bærekraftsrapporter.

Barcelonas frivillige lokale bærekraftsrapport fra 2019 har for eksempel nesten flere «grønne punkter», dvs. fullstendig compatible indikatorer mellom håndboken og den frivillige lokale bærekraftsrapporten, enn Baskerland, Esbo og Bonn til sammen. Men i disse tre de frivillige lokale bærekraftsrapportene var andelen

indikatorer som lå nær indikatorene i håndboken, over halvparten av indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene. Disse frivillige lokale bærekraftsrapportene hadde nok kunnet identifisere færre indikatorer som likevel lå konseptuelt nærmere formålene i håndboken når det gjelder tilnærming til og visjon for rapporteringsprosessen og identifisering av «kjerneindikatorer» som er mer tilpasset deres samfunn og ressursene de hadde tilgjengelig. Figur 12 deler andelen nære indikatorer inn i de tre kompatibilitetsområdene som er brukt i analysen.

Figur 12 Andel indikatorer som enten er kompatible eller ikke-kompatible med indikatorene i håndboken for hver europeisk frivillig lokal bærekraftsrapport.

Kilde : egen utarbeiding

Figur 12 stiller noen åpne spørsmål om forskningen i håndboken og mulighetene til å revidere eller oppdatere indikatorene i framtiden: Hva betyr de grå områdene? Hvordan bør sammenhengen mellom indikatorer forsøkes økt i håndboken?

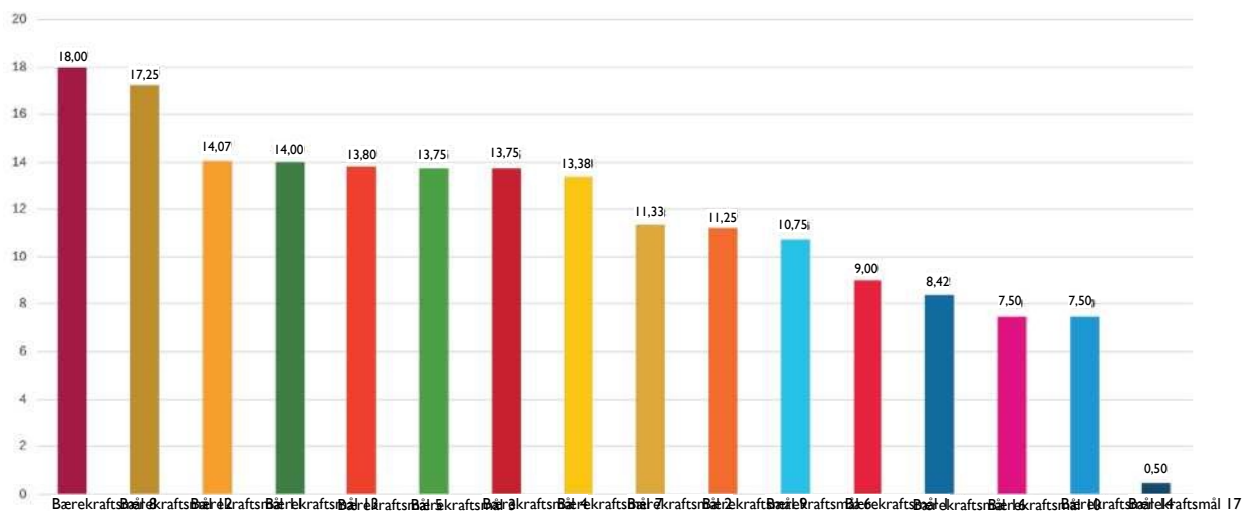
Det vil være viktig å se på årsakene bak avvikene i indikatornærhet: Hvorfor resonerer visse byers, provinsers eller regioners utvelgelse av indikatorer mer med kriteriene i håndboken? Hvor relevant er det å bruke «utbredte» indikatorer og data – f.eks. fra Eurostat eller nasjonale statistikkontorer – til å forklare tilnærming på spesifikke, vanligere indikatorer? Hva bør gjøres med eksperimentelle indikatorer, som uvegerlig har mindre sannsynlighet for å være fullstendig sammenfallende utenfor de kontekstene de ble utviklet i?

de frivillige lokale bærekraftsrapportene har også brakt sammen en gruppe likesinnede byer, provinser og regioner. Hvor effektiv kan denne typen horisontalt samarbeid og kommunikasjon av data og indikatorer være for å sikre at indikatorene og dataene som europeiske byer, provinser og regioner (og EU) måler arbeidet med bærekraftsmål med, lettere kan nærmes hverandre, sammenlignes og reproduseres?

6.2 Analyse av bærekraftsmål: Hvordan kan indikatorene i håndboken brukes?

Ved å legge sammen indeksen for indikatornærhet for hver indikator fra håndboken er det mulig å oppnå en total nærhetsindeks for hvert bærekraftsmål og deretter normalisere tallene ved å dele dem på antall indikatorer som er valgt for hvert bærekraftsmål for å muliggjøre en sammenligning. Denne indeksen er nyttig for å vite hvilke bærekraftsmål som har skapt en større tilnærming mellom indikatorene som er valgt i håndboken, og indikatorene som byer, provinser og regioner har identifisert som mer tilgjengelige når de utviklet sine egne indikatorer (se figur 13).

Figur 13 Indeks over indikatornærhet mellom indikatorer i håndboken og indikatorer i de frivillige lokale bærekraftsrapportene for hvert bærekraftsmål.

Kilde : egen utarbeiding.

6.2.1 Hvilke bærekraftsmål ga størst nærhet? Og minst?

Bærekraftsmål 8 og 12 er nesten «overraskende» vesentlig høyere enn de andre på grunn av en høy forekomst av kompatible indikatorer med et forholdsvis mindre antall tilgjengelige indikatorer per bærekraftsmål. Begge bærekraftsmål omfatter dessuten noen ekstremt vanlig benyttede indikatorer, f.eks. arbeidsledighet (bærekraftsmål 8) eller lokale gjenvinningsprosjenter (bærekraftsmål 12), som er blitt nesten ensbetydende med selve feltet eller det politiske området de behandler. Bærekraftsmål 11 var derimot forventet å være en av de nærmeste indikatorene. Dette var fordi alle dimensjonene som bærekraftsmål 11 ser på, var relevante for byer og den politiske strukturen som helhet.

Noen av de lavest rangerte bærekraftsmålene må også forklares. Bærekraftsmål 17 har historisk sett vært statistisk unikt. Dette er hovedsakelig fordi det favner så vidt, og fordi byer, provinser og regioner har valgt så mange forskjellige indikatorer for å måle hvordan det arbeides med målet.

Til en viss grad er bærekraftsmål 14 blitt en «situasjonsindikator» som i høy grad er avhengig av spesifikke omstendigheter og forhold. Flere byer, provinser og regioner – særlig de som mangler åpen eller betydelig atkomst til store vannmasser, vannveier eller vannbaserte økosystemer – har foretrukket å se helt bort fra denne vurderingen i stedet for å bruke den på en mer fragmentert måte.

Bærekraftsmål 10 stiller derimot flere metodologiske spørsmål: Den forholdsvis lave nærhetsindeksen kan være knyttet til bruken (fire av fem indikatorer) av «eksperimentelle indikatorer», definert i håndboken som «indikatorer som enkeltstående byer eller organisasjoner/institusjoner har utviklet gjennom innovative og eksperimentelle metoder» og valgt ut for å «bidra til å beskrive spesifikke lokale situasjoner på beste måte. Den vurderer særlige lokale utfordringer og spørsmål knyttet til den enkelte byens spesifisitet» (Siragusa et al., 2020).

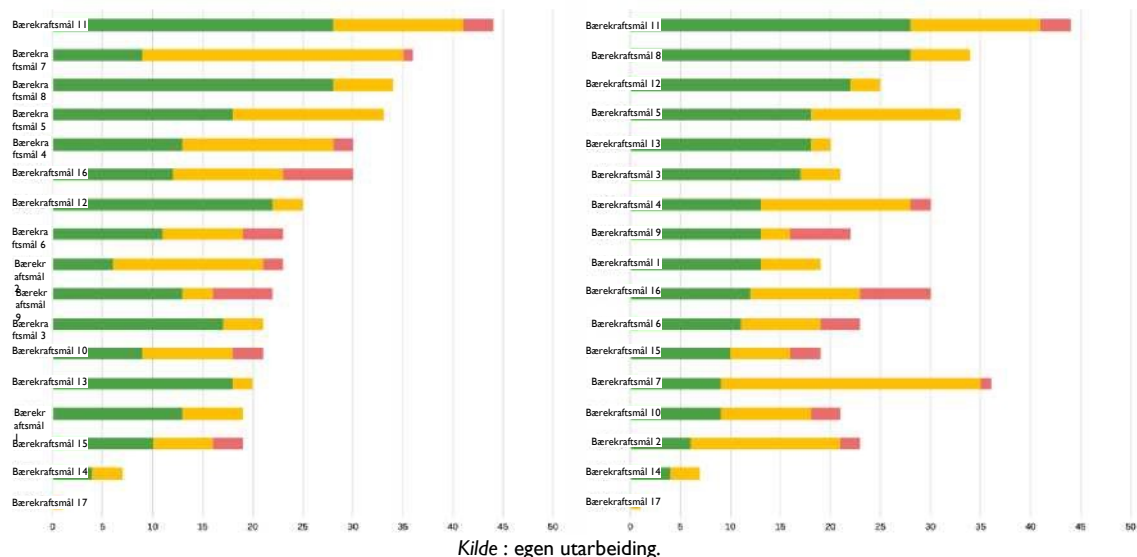
Eksperimentelle indikatorer som helhet har imidlertid gjort det forholdsvis bra. Indikatorene i håndboken

har 26 av dem. Samlet sett skårer de en gjennomsnittlig nærhetsindeks på 10,19 (én eksperimentell indikator for bærekraftsmål 11, «Tilgang til kollektivtransport», har faktisk den tredje høyeste indeksen for indikatornærhet av alle indikatorene i håndboken). Dette plasserer dem foran bærekraftsmål 6 og 1 og nesten tre poeng høyere enn bærekraftsmål 10 (7,50). Dette avviker gir rom for noen hypoteser rundt de forholdsvis lave resultatene for bærekraftsmål 10: at bærekraftsmål 10 dekker et bredt spekter av samfunnspolitiske spørsmål og er håndtert gjennom svært varierte, ofte svært kontekstualiserte indikatorer, eller at visse emner som understøtter bærekraftsmål 10 og omfanget av det ofte, ikke er tilstrekkelig representert av indikatorene som tradisjonelt måles av nasjonale statistikkontorer, slik at det er færre indikatorer, data og pålitelige kilder enn for andre mål.

6.2.2 Hvordan kan sammenhengen mellom indikatorene i håndboken og de frivillige lokale bærekraftsrapportene forbedres?

Figur 14 deler indeksmålingen inn i en vurdering etter graden av sammenlignbarhet. Den er delt i to grafikker av en enkel analytisk grunn. Stolpediagrammet til venstre, som sorterer bærekraftsmålene etter samlet antall nære indikatorer uansett nærhetsgrad, viser på den ene side hvor nær indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene kom indikatorene i håndboken på et mer konseptuelt grunnlag. Det viser hvilke områder som var så relevante for både håndboken og de frivillige lokale bærekraftsrapportene at indikatorene i begge på sett og vis ble identifisert for å ha en måling av det området, uansett hvor ordrett nær eller overlappende de måtte være. De seks nærmeste bærekraftsmålene omfatter byområder, energi, anstendig arbeid, likestilling mellom kjønnene og utdanning. Grafikken til venstre skisserer altså hva slags politiske områder som har vært mer presserende og relevante for både håndboken og de frivillige lokale bærekraftsrapportene, slik at indikatorene etter hvert sammenfalt oftere enn på andre områder. Den viser til en viss grad en slags «saksbasert» tilnærming eller sammenheng mellom de forskjellige indikatorene.

Figur 14 Bærekraftsmål sortert etter (t.v.) samlet omtelling av nære indikatorer og (t.h.) kompatible indikatorer (dvs. grønne stolper)

Stolpediagrammet til høyre sorterer derimot bærekraftsmålene etter hvor mange strengt sammenlignbare eller overlappende indikatorer de frivillige lokale bærekraftsrapportene delte med håndboken. Det viser altså de bærekraftsmålene som kan gi en mer «teknisk» sammenheng mellom håndboken og de frivillige lokale bærekraftsrapportene. Det finnes en hel rekke mulige forklaringer. Disse bærekraftsmålene kan i større grad benytte seg av vanlige indikatorer som er blitt standardindikatorer blant nasjonale, regionale eller lokale statistiske kontorer og databaser. De kan henvise til mer tekniske områder der tilgjengeligheten av svært spesifikke data begrenser hva slags indikatorer som til slutt kan måle dem.

Denne analysen medfører dessuten noen flere metodologiske spørsmål om indikatorutforming og -utvelgelse. Hvordan håndterer man indikatorer i håndboken som, selv om de absolutt var relevante for lokale myndigheter også (f.eks. bærekraftsmål 7 om rimelig og ren energi), til slutt lå konseptuelt langt fra indikatorene som ble valgt ut til de frivillige lokale bærekraftsrapportenes analyse? Hvordan kunne håndboken håndtere relevante eller tilbakevendende indikatorer for spesifikke bærekraftsmål i de frivillige lokale bærekraftsrapportene som byer, provinser og regioner gjerne finner mer pålitelige og/eller teknisk tilgjengelige? Denne typen spørsmål kan være avgjørende når verktøysettet i håndboken skal revideres,

oppdateres eller tilpasses. Det var vesentlig å undersøke de eksisterende frivillige lokale bærekraftsrapportene og måten de gjenspeiler praksis på for å kontrollere at vanlige indikatorer og alternativer som brukes i rapporter som ser på lignende felter eller behandler samme type data, er gyldige.

Konklusjoner

Europa har hatt et gunstig klima for lokal rapportering av bærekraftsmål. Innenfor EU kommer nok dette av at man er åpen for dialog på flere nivåer, at bærekraftig utvikling spiller en rolle når politikk skal formuleres, og at det finnes en rekke institusjonelle rom der byer, provinser og regioner kan møtes og samarbeide. I slutten av februar 2021 fantes det, så vidt redaksjonsteamet bekjent 24 frivillige lokale bærekraftsrapporter som var publisert av 22 byer, provinser og regioner i Europa. 16 av disse rapportene inneholdt en eller annen form for indikator- og dataanalyse og/eller statistisk vedlegg. Europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter inneholder i alt 1 583 indikatorer fordelt på alle 17 bærekraftsmål. Indikatorer, databehandling og sammenlignbar måling har med andre ord vært nøkkelkomponenter i europeiske lokale bærekraftsrapporter. Denne rapporten har derfor sett på

- hvordan indikatorer er definert og utformet i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter
- hvilke datakilder som ble identifisert og brukt
- hvordan indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene relaterer til de 71 indikatorene i håndboken fra Det felles forskningssenter.

Dette er hovedfunnene.

Hvordan indikatorer er definert i europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter

Rapporten så på hvordan frivillige lokale bærekraftsrapporter hadde definert indikatorene de bruker, dvs. om og i hvilket omfang de opprinnelig var utviklet lokalt eller tilpasset fra allerede eksisterende kilder, og dersom det var tilfelle, fra hvilke.

- Det er vesentlig **institusjonell og teknisk avhengighet av de allerede eksisterende strategiske og politiske planleggingsrammeverkene** som byer, provinser og regioner hadde til rådighet da de begynte på rapporteringsarbeidet og utarbeidet sine frivillige lokale bærekraftsrapporter. Disse **strategiske planene omfattet ofte indikatorer³⁸ og spesifikke metoder** for måling av resultater og måloppnåelse.³⁹ De fleste av disse ressursene var **ekstremt lokalt tilpasset i omfang** og ble en verdifull kilde til kjente og testede verktøy for å fastsette metode- og vurderingsrammeverket for bærekraftsmålene.⁴⁰
- Bidraget fra **eksterne informasjons- og datameklere** har vært nokså relevant for flere frivillige lokale bærekraftsrapporter, særlig der slike institusjoner allerede var pådrivere for bærekraftsarbeid. Både det **tyske systemet** (4.1.1) og bruken av arbeidet til **Bertelsmann-stiftelsen** og det arbeidet de **spanske byene som har utarbeidet en frivillig lokal bærekraftsrapport**, har gjort med indikatorer, metoder og data som er samlet inn og analysert av det spanske **nettverket for bærekraftig utvikling** (4.1.3) (i begge tilfeller med et sterkt bidrag fra **UN-SDSN**), er gode eksempler på den rollen tredjepartsmetoder og -verktøy kan spille for å lette litt av byrden med å utarbeide en frivillig lokal bærekraftsrapport. De har fremmet mer lokal deltakelse og engasjement og via en felles plattform etablert **en gruppe eller «klynge» av kommuner og delstater** som deler og lærer av hverandre i prosessen.

Hvordan europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter identifiserer og bruker sine datakilder

Foruten identifisering av gyldige og pålitelige indikatorer har det vært utfordrende for både byer, provinser og regioner å velge tilgjengelige datakilder for å måle hvordan det er arbeidet med bærekraftsmål.

Europa framviser fortsatt **vesentlig sentralisert datainnsamling og -behandling** på nasjonalt nivå, hvor nasjonale statistikkontorer til en viss grad kontrollerer hvilke data som er helt tilgjengelige over tid og på forskjellige disaggregeringsnivåer (f.eks. om bærekraftsmål 7, 8 eller 13, på grunn av de politiske kompetansene som fortsatt er eksklusive for det sentrale nivået). Men mange byer har klart å **identifisere verdifulle kilder til «rent» lokale data**, særlig når registre styres lokalt (f.eks. bærekraftsmål 3, 4, 11 og 12). Den endelige kombinasjonen av datakilder i de frivillige lokale bærekraftsrapportene antyder at cirka 37 % av alle data samles inn på lokalt nivå, 27 % trekkes ut av nasjonale kilder og 14 % av regionale kilder. Cirka 9 % av alle data kommer fra sivilsamfunn, akademia og privat sektor: Disse kategoriene omfatter i

³⁸ For eksempel Åbos bysstrategi 2014 (se punkt 4.3.3)

³⁹ Bonns metode ble for eksempel utviklet med det nasjonale prosjektet «Bærekraftige kommuner» allerede i 2003 (se punkt 4.3.3). Den spanske provinsen Jaén har et styringsverktøy med 381 indikatorer for arbeidet med sin lokale bærekraftsstrategi (se punkt 4.3.2).

⁴⁰ Barcelonas egne «bærekraftsindikatorer» (se punkt 4.2) omfattet for eksempel mange politiske felter, bl.a. likestilling mellom kjønnene, vold mot kvinner, forskjellsbehandling og marginalisering, folkehelse, sosial inkludering og inkludering i utdanning samt integrering av innvandrerbefolkning.

første rekke data og arbeid fra eksterne konsulenter. Mer innsikt:

- Definisjoner av hva som er «nasjonalt» eller «lokalt», virker mer begrensende enn de virkelig er. For Finland og frivillige lokale bærekraftsrapporter fra finske byer er man for eksempel **forholdsvis avhengig av nasjonale data** fra Finlands nasjonale statistikkontor (*Tilastokeskus*). Dataene er imidlertid systematisk **disaggregert på kommunalt nivå**, i et slikt omfang at finske frivillige lokale bærekraftsrapporter ofte kan sammenligne resultater på tvers av landets største byområder.
- Flere frivillige lokale bærekraftsrapporter, f.eks. fra Bristol og den spanske provinsen Jaén, har prøvd å få tilgang til **et variert utvalg av datakilder fra alle forvaltningsnivåer** og med relevante bidrag fra sivilsamfunn og andre aktører. Disse eksemplene viser **hvor nyttig et velfungerende statistisk system** – desentralisert og tilpasset ressursene på hvert nivå – **kan være for byers, provinsers og regioners evne til å forvalte data** og bruke indikatorer til å måle arbeidet med bærekraftsmålene i deres frivillige lokale bærekraftsrapporter.

Hvordan forholdet er mellom europeiske frivillige lokale bærekraftsrapporter og håndboken

Denne rapporten så på nærheten mellom indikatorene i håndboken og indikatorene i de europeiske frivillige lokale bærekraftsrapportene. Det gjorde den ved å identifisere

- indikatorer som var kompatible eller sammenfallende
- indikatorer som målte de samme fenomenene eller politiske temaene, men med en viss teknisk avstand
- og indikatorer som ikke var kompatible, men fortsatt gjaldt det samme konseptuelle planet.

Flere frivillige lokale bærekraftsrapporter (f.eks. Baskerland, Esbo eller Bonn) hadde **en vesentlig andel indikatorer som var kompatible med eller tilsvarende indikatorene i håndboken**. For Esbo var for eksempel over én tredel av alle indikatorene i de frivillige lokale bærekraftsrapportene kompatible med indikatorene i håndboken, og mer enn halyparten hadde en viss nærhet med dem. Men **13 av de 16 de frivillige lokale bærekraftsrapportene som bruker indikatorer, hadde mindre enn 40 % indikatorer** som lå nær indikatorene i håndboken. Dette resultatet stilte spørsmål ved hvordan man kunne gjøre indikatorene i håndboken mer kompatible, og i hvilket omfang sprikende tilnærminger til indikatorene kan forklare disse forskjellene: for mye eller for lite bruk av nasjonale/lokale kilder eller data? For stor eller for liten plass til eksperimentelle indikatorer?

Denne rapporten så også på graden av indikatornærhet mellom frivillige lokale bærekraftsrapporter og håndboken for bærekraftsmålene som ble målt gjennom disse indikatorene. Resultatene førte til at det ble stilt spørsmål om visse indikatorer var «uunnngåelige». Noen er **«jordnære» indikatorer og representerer ofte den eneste mulige måten å vurdere et politisk tema eller fenomen på**. Noen av disse er arbeidsledighet, forskjell i sysselsetting mellom kvinner og menn, tilgang til velferd eller andre trygdemekanismer for bærekraftsmål 8, eller gjenvinningsprosjenter for bærekraftsmål 12 og karbon- eller klimagassutslipp for bærekraftsmål 13. De er blitt **så integrert i studiet av bærekraftsmål at det rett og slett er mer sannsynlig** at forskjellige indikatorer vil bruke dem. Slik data om kildene til indikatorer i frivillige lokale bærekraftsrapporter viser, er noen indikatorer mer «tilgjengelige» enn andre der kjernedataene bare er tilgjengelige for nasjonale statistikkontorer eller mer generelt fra et mer nasjonalt perspektiv.

Det er derfor visse emner det kan være verdt å se nærmere på i neste utgave av håndboken, bl.a. bærekraftsmålene som hadde liten indikatornærhet med de frivillige lokale bærekraftsrapportene, lokale indikatorer som har gått igjen i flere frivillige lokale bærekraftsrapporter, den påvirkningen håndboken har på frivillige lokale bærekraftsrapporter som er under utarbeidelse, og dessuten tilbakemeldingen fra byer, provinser og regioner som deltar i Urban 2030-prosjektet. Det bør også fortsette å komme forslag om inkludering av visse indikatorer i frivillige lokale bærekraftsrapporter som er nyttige for å måle emner som er politisk relevante, selv om inkludering av dem foreløpig ikke har vært tilfelle for de fleste av de publiserte lokale bærekraftsrapportene.

Referanser

- Assmann, D., Honold, J., Grabow, B., & Roose, J. (2018). *SDG-Indikatoren für Kommunen. Indikatoren zur Abbildung der Sustainable Development Goals der Vereinten Nationen in deutschen Kommunen*. Bertelsmann Stiftung, Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung Deutscher Landkreistag, Deutscher Städtetag, Deutscher Städte- und Gemeindebund, Deutsches Institut für Urbanistik, and Engagement Global.
- Bansard, J. S., Pattberg, P. H., & Widerberg, O. (2017). Cities to the rescue? Assessing the performance of transnational municipal networks in global climate governance. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 17(2), 229–246. <https://doi.org/10.1007/s10784-016-9318-9>
- Barcelona City Hall. (2003). *Indicadors 21. Indicadors locals de sostenibilitat a Barcelona (2003)* (M. de Mingo, M. Parés, & N. Parpal (eds.)). Ajuntament de Barcelona.
- Barcelona City Hall. (2017). *Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials de Barcelona*. Ajuntament de Barcelona.
- Barcelona City Hall. (2018). *Pla Clima 2018–2030* (C. Castells, T. Font, T. Franquesa, A. Gabàs, I. Soldevilla, & I. Ventanyol (eds.)). Àrea d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona.
- Barcelona City Hall. (2019). *Informe sobre localització dels ODS 2030 a Barcelona*.
- Barcelona City Hall. (2020). *Agenda 2030 de Barcelona. Fites ODS i indicadors clau*. Ajuntament de Barcelona.
- Bonn City Hall. (2018). *Nachhaltigkeitsbericht der Stadt Bonn 2016–2018*. Office of the Lord Mayor of the Federal City of Bonn.
- Cavalli, L., & Farnia, L. (2018). *Per un'Italia sostenibile: l'SDSN Italia SDGs City Index 2018*. Fondazione ENI Enrico Mattei and Sustainable Development Solutions Network.
- CEMR-CCRE. (2016). *Local and Regional Governments in Europe. Structures and Competences* (I. Martínez Marias, N. Noupadja, & P. Vander Auwera (eds.)). CCRE-CEMR.
- CODS. (2020). *Índice ODS 2019 para América Latina y el Caribe* (F. Castro & N. Valbuena (eds.)). Centro de los Objetivos de Desarrollo Sostenible para América Latina y el Caribe.
- Dahan, L., Fuller, G., Lafortune, G., Lisboa Båund, K., Luomi, M., & de la Mothe Karoubi, E. (2019). *Arab Region SDG Index and Dashboards Report 2019* (B. Léon Gross & G. Schmidt-Traub (eds.)). Centre of Excellence for the Arab Region/Emirates Diplomatic Academy and Sustainable Development Solutions Network.
- Directorate General for Cooperation and Solidarity, & UNDP-Art Initiative. (2016). *The Region of Valencia and the local implementation of the SDGs: a region committed to Cooperation and the 2030 Agenda for Sustainable Development*. May, 22. <https://bit.ly/3dtWDvA>
- European Committee on Local and Regional Democracy. (2007). *Local authority competences in Europe* (G. Marcou (ed.)). Council of Europe.
- Fundación CIEDES. (2018). *La Estrategia Europa 2020 y el desarrollo sostenible 2030: una adaptación para la ciudad de Málaga* (R. López del Paso, E. Nieto Lobo, F. Morilla García, C. Delgado Reina, J. A. Muñoz López, F. Becerra Benítez, F. Cebrino Casquero, M. L. Román Jobacho, J. A. Pérez Guirado, M. R. Díaz Montañez, & A. Cardoso García (eds.)). Fundación CIEDES.
- Fundación CIEDES, & City of Málaga. (2018). *Localizandola Agenda2030 en Málaga. Informede progreso 2018. Plan de Acción ODS Málaga* (M. del C. García Peña, F. Salmón Negri, L. Robles Lozano, M. Villar Pérez, & M. J. Fernández López (eds.)).
- Herrador Lindes, I., Mesa, A. M., & Fernández Moreno, J. P. (2019). *Indicadores para medir la consecución de los Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS) de la Provincia de Jaén*. Fundación ESTRATEGIAS PARA EL DESARROLLO ECONÓMICO Y SOCIAL DE LA PROVINCIA DE JAÉN. https://www.planestrajaen.org/centro-documental/otros-documentos/indicadores_ods_provincia_jaen.html
- Kern, K., & Bulkeley, H. (2009). Cities, Europeanization and Multi-level Governance: Governing Climate Change through Transnational Municipal Networks. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 47(2), 309–332. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2009.00806.x>

- Lynch, A., LoPresti, A., & Fox, C. (2019). *The 2019 US Cities Sustainable Development Report*. Sustainable Development Solutions Network (SDSN).
- Ministry for Climate Protection Environment Agriculture Nature and Consumer Protection of the State of North Rhine-Westphalia. (2016). *Sustainability strategy for Plamerston North*. 1–49.
- OECD. (2020). *A territorial approach to the Sustainable Development Goals*. <https://doi.org/10.1787/bale177d-en>
- REDS - Red Española para el Desarrollo Sostenible. (2018). *Mirando hacia el futuro: ciudades sostenibles. Los Objetivos de Desarrollo Sostenible en 100 ciudades españolas* (I. Sánchez de Madariaga, J. García López, & R. Sisto (eds.)). REDS and UNSDSN.
- REDS - Red Española para el Desarrollo Sostenible. (2020). *Los Objetivos de Desarrollo Sostenible en 100 Ciudades Españolas* (I. Sánchez de Madariaga, J. Benayas del Álamo, J. García López, R. Sisto, J. Urquijo Reguera, & M. García Haro (eds.)). REDS and UNSDSN.
- Sachs, J. D., Lynch, A., LoPresti, A., & Fox, C. (2018). *Sustainable Development report of the United States 2018*. SDG USA and Sustainable Development Solutions Network.
- SDSN, & IEEP. (2020). *The 2020 Europe Sustainable Development Report: Meeting the SDGs in the face of the COVID-19 pandemic*. Sustainable Development Solutions Network and Institute for European Environmental Policy.
- Siragusa, A., Vizcaino, P., Proietti, P., & Lavalle, C. (2020). *European Handbook for SDG Voluntary Local Reviews*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/670387>
- State Capital Stuttgart, German Institute for Urban Studies, & Bertelsmann Foundation. (2019). *Stuttgart – a Livable City The global Agenda 2030 at a local level. Baseline study depicting the Sustainable Development Goals (SDGs) - Executive Summary -*. https://www.stuttgart.de/medien/ibs/20191212_SDG-Local-Review_Stuttgart_Executive-Summary.pdf
- Sustainable Development Goals Center for Africa, & SDSN. (2020). *Africa SDG Index and Dashboards Report 2020*. SDG Center for Africa and Sustainable Development Solutions Network.
- Turku City Hall. (2018). *Turku 2029 - Pohjoisen Itämeren kiinnostavin kaupunki*. Turun kaupunki.
- Turku City Hall. (2020). *A Voluntary Local Review 2020. The implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development in the City of Turku*. Turun kaupunki.
- UCLG, & Global Taskforce of Local and Regional Governments. (2020). *Towards the Localization of the SDGs. How to accelerate transformative actions in the aftermath of the COVID-19 outbreak* (LRGs' Report to the HLPF). UCLG and GTF.
- UCLG, & UN-Habitat. (2020). *Guidelines for Voluntary Local Reviews. Vol. 1: A comparative analysis of existing VLRs* (Volume 1; VLR Series). United Cities and Local Governments.
- UN-Habitat, & UCLG. (2021). *Guidelines for Voluntary Local Reviews. Vol. 2: Exploring the local-national link* (Guidelines for VLRs, Vol. 2). UN-Habitat and UCLG (forthcoming).
- UNDESA. (2020). *Global Guiding Elements for Voluntary Local Reviews (VLRs) of SDG implementation*. https://sdgs.un.org/sites/default/files/2020-10/GlobalGuidingElementsforVLRs_FINAL.pdf

Liste over forkortelser og definisjoner

- BBSR** *Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung* (det tyske instituttet for bygg-, by- og romforskning)
- CEMR-CCRE** Council of European Municipalities and Regions - *Conseil des communes et régions d'Europe* (Rådet for europeiske kommuner og regioner)
- CMI** *Cuadro de Mando Integral* (integrert styringsverktøy)
- DST** *Deutscher Städtetag* (det tyske rådet for byer)
- DStGB** *Deutscher Städte- und Gemeindebund* (det tyske by- og kommuneforbund)
- EC** Europakommisjonen
- EU** Den europeiske union
- EUH** European Handbook for SDG Voluntary Local Reviews
- Eurostat** EUs statistikkontor
- FEMP** *Federación Española de Municipalidades y Provincias* (det spanske kommune- og provinsforbund)
- HLPF** United Nations High-Level Political Forum on Sustainable Development
- HSY** *Helsingin seudun ympäristöpalvelut* (Helsingfors-regionens miljøtjenester)
- IAEG-SDGs** Inter-Agency Expert Group on the Sustainable Development Goals
- IECA** *Instituto de Estadística y Cartografía de Andalucía* (Andalucías institutt for statistikk og kartografi)
- IGES** Institute for Global Environmental Strategies
- INE** *Instituto Nacional de Estadística* (Spanias nasjonale statistikkontor)
- IP** Indikatornærhet
- JRC** Det felles forskningssenter
- LGA** Kommuneforbund
- MML** *Maanmittauslaitos* (Finlands geografiske oppmåling)
- NSO** Nasjonalt statistikkontor
- OECD** Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
- ONS** Storbritannias nasjonale statistikkontor
- PEMB** *Pla Estratègic Metropolità de Barcelona* (Barcelonas strategiske byplan)
- REDS** *Red Española para el Desarrollo Sostenible* (spansk nettverk for bærekraftig utvikling)
- RKA** *Rådet för främjande av kommunala analyser*
- SDG** Bærekraftsmål
- SYKE** *Suomen ympäristökeskus* (det finske miljøinstituttet)
- UCLG** United Cities and Local Governments
- FN** De forente nasjoner
- UNDESA** United Nations Department of Economic and Social Affairs
- UN-SDSN** United Nations Sustainable Development Solutions Network
- VLR** Frivillig lokal bærekraftsrapport
- VNR** Frivillig nasjonal rapport

Liste over figurer

Figure 1 Current map of European VLRs **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 2 Degree of statistical information provided in European VLRs (total and at different time splits). **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 3 Distribution of indicators across all SDGs in European VLRs **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 4 Comparison between the number and share of adapted indicators (peach) and locally-developed indicators (green) in the two methodological guidelines (2019 and 2020) of the city of Barcelona. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 5 Overall distribution of data sources in European VLRs **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 6 Distribution of indicators according to the selected source of data, VLRs of Barcelona, 2019 and 2020 **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 7 Distribution of indicators according to the selected source of data, VLR of Stuttgart.. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 8 Distribution of indicators according to the selected source of data, VLRs of Helsinki, Turku and Espoo. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 9 Distribution of indicators according to the selected source of data, VLRs of Bristol and the Province of Jaén. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 10 Distribution of good, average and poor performance assessments in the visualisation aids included in certain European VLRs. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 11 Aggregate indicator proximity recount by category, clustered by country. Note: country clusters sorted by alphabetical order; within each cluster, local governments are sorted by number of compatible indicators (green bar). **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 12 Share of indicators either compatible or non-compatible with the European Handbook indicator set for each European VLR. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 13 Index of indicator proximity between EUH indicators and VLR indicators by SDG **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Figure 14 SDGs sorted according to (left) total recount of proximate indicators and (right) compatible indicators (i.e., green bars) **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Liste over tabeller

Table 1 Basic information on European VLRs published to date (22 documents from 20 local governments)..... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Table 2 European VLRs with explicit mention of indicator definition. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Table 3 Data sources distribution in VLRs which provided metadata or data-sourcing information. **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Table 4 Proximity index between the European Handbook's indicators and the indicators included in the European VLRs **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Table 5 Summary of indicator proximity information for VLRs with available indicator sets.**Feil! Bokmerke er ikke definert.**

HVORDAN DU KOMMER I KONTAKT MED EU

Personlig

I hele Den europeiske union finnes det hundrevis av Europe Direct-informasjonssentre. Du finner adressen til nærmeste senter på: https://europa.eu/european-union/contact_en

På telefon eller e-post

Europe Direct er en tjeneste som hjelper deg å finne svar på dine spørsmål om Den europeiske union. Du kan kontakte denne tjenesten:

- på grønt nummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (enkelte operatører kan fakturere for samtaler til slike numre)
- på følgende standardnummer: +32 22999696, eller
- per e-post via: https://europa.eu/european-union/contact_en

HVORDAN DU FINNER INFORMASJON OM EU

På internett

Informasjon om Den europeiske union på alle de offisielle språkene i EU er tilgjengelig på Europa-nettstedet på: https://europa.eu/european-union/index_en

EU-publikasjoner

Du kan laste ned eller bestille gratis EU-publikasjoner fra EU Bookshop på: <https://publications.europa.eu/en/publications>. Du kan få flere eksemplarer av gratis publikasjoner ved å kontakte Europe Direct eller nærmeste informasjonssenter (se https://europa.eu/european-union/contact_en).

Europakommisjonens vitenskaps- og kunnskapstjeneste

Det felles forskningscenter

Senterets formål

Som Europakommisjonens vitenskaps- og kunnskapstjeneste har Det felles forskningscenter som oppgave å støtte EUs politikk med uavhengig dokumentasjon gjennom hele den politiske prosessen.

EU Science Hub
ec.europa.eu/jrc

@EU_ScienceHub

EU Science Hub-Joint Research Centre

EU Science, Research and Innovation

EU Science Hub

Den europeiske unions
publikasjonskontor

doi:10.276 0/9692

IS BN 978-92-76-32321-1